

Mr: ๑๒๓๔๕๖๗
Mr: ๘๙๐๑๒๓๔

F07
011.14
ป/292
2521

011.14
2521

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

วัตถุประสงค์

๑. เป็นแหล่งกลางของอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา ฯ ใต้เผยแพร่ผลงาน
๒. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ฯ
๓. เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าทางวิชาการ และวิจัย

คณะผู้จัดทำ

- | | | |
|--------------------|-------------|----------------------|
| ๑. อาจารย์ชัชวาลย์ | ช่อไสว | ประธาน |
| ๒. อาจารย์ยุพา | ไวรัชส์ัตว์ | กรรมการ |
| ๓. อาจารย์คาววิภา | คาบแก้ว | กรรมการ |
| ๔. อาจารย์คารานิจ | รักษพลเกษ | กรรมการ และเลขานุการ |

230

0798

เอกสาร มศว.

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
คณะผู้จัดทำแถลง	
คณะศึกษาศาสตร์ กับโรงเรียนสาธิต	
รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์	๑
โรงเรียนประถมสาธิต มศว. ประสานมิตร	๖
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริย์ สุวักดิ์	
ประวัติโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	๒๒
รองศาสตราจารย์ ไพเราะ คณิศกุล	
การ เรียนรู้ที่เกิดจากการ เล่น	๔๓
อาจารย์ทัศนีย์ ตูดยาพร	
ความสัมพันธ์ที่ทำไมวิชาคือบูรณ	๕๑
ศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ รัชพลเดช	
จริยธรรมเริ่มต้นแต่ไหน	๕๔
อาจารย์ฉันทา ภาคบงกช	
ฯ ฯ ก็ร้อง เรื่องความเป็นธรรม	๕๗
ดร. พจน์ ธัญญ์พันธ์	
เกร็ดความรู้โดยทั่วไป เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์	๖๐
อาจารย์ศรัทธา ฐันย์วี	
ความสัมพันธ์ของครูใหญ่ - ครูน้อย ก่อให้เกิดความสำเร็จ	๖๕
และความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน	
ดร. ประชุม รอดประเสริฐ	

คำนำ

ประณาสาธิต ประสานมิตร ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เล่มนี้ เป็นอีกก้าวหนึ่งของโรงเรียน
ประณาสาธิต ที่มั่นนโยบายให้อาจารย์ในโรงเรียนได้แสดงความสามารถทางด้านการเขียนควบการ
สนับสนุนด้านกำลังใจจาก ดร. ทรงศักดิ์ ศรีภักดีศรีคุณ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม
๒๕๒๐ ได้มาบรรยายชี้แนวทาง หลักก้นความคิดของอาจารย์ในโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนให้
โรงเรียนทำวารสารออกเป็นรายเล่ม ๆ ละ ๑ เล่ม จากเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนจึงได้ตั้ง
นโยบายว่า ให้หนังสือเล่มนี้เป็นที่สำหรับอาจารย์ของโรงเรียนได้เขียนเรื่องลง เป็นการ
ลงทุนเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการแก่อาจารย์ของโรงเรียน ทางโรงเรียนมีใ้คิดหวังผลเป็นเงิน
จากการจำหน่ายหนังสือ แต่หวังและคาดหวังว่าอาจารย์ของโรงเรียนเขียนหนังสือได้ และอาจารย์
ของโรงเรียนมีเรื่องที่จะเขียนไ้มากมาย จึงจะนำสิ่งที่อาจารย์ได้เรียนรู้ ได้ทดลองกระทำ
นำออกเผยแพร่ให้คนอื่นได้ทราบบ้าง

โรงเรียนประณาสาธิต ๆ มีประวัติความเป็นมาอย่างไรในเล่มนี้ ท่านผู้อ่านจะ
ทราบได้จาก การเขียนเล่าของ รศ. ไพเราะ คณบดีกุล ผู้ซึ่งเป็นเลขานุการในคณะกรรมการ
ผู้เริ่มก่อตั้งโรงเรียน และเป็นอาจารย์ใหญ่คนแรกของโรงเรียน ปัจจุบันโรงเรียนสาธิตสังกัด
คณะศึกษาศาสตร์ คณบดีได้ปรากฏไว้ในเรื่องคณะศึกษาศาสตร์กับโรงเรียนสาธิตอย่างไรบ้าง
เรื่องผู้อ่านติดตาม ปัญหาโรงเรียนสาธิตจะเป็นเรื่องคาราคาซังค้างในจิตใจของผู้ไม่เข้าใจ
ในบทบาทของโรงเรียนสาธิต ผศ. จริย์ สุวดี จึงได้รวบรวมผลการประชุมเรื่องเกี่ยวกับ
โรงเรียนสาธิตครั้งต่าง ๆ นำลงไว้พร้อมกัน ณ ที่นี้ และสรุปท้ายของบทเขียนว่าเป็นหน้าที่
ของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิตจะต้องแสดงให้เห็นวิธีการของการทำงานให้ผลงานคุ้มค่ากับ
เงินภาษีราษฎรที่รัฐบาลส่งมาทำนุบำรุงสถาบันแห่งนี้

ปัจจุบันคนเรียกร้องความเป็นธรรมกันมาก ยังไม่มีผู้บริหารคนใดกล้าเขียน
เรียกร้องความเป็นธรรม ขอเชิญท่านผู้อ่านได้อ่านการเรียกร้องความเป็นธรรม

ของ คร.พจน ชาญชัยต์ นักบริหารระดับสูง ว่าท่านเรียกร้องความเป็นธรรมอย่างไร

จริยธรรมเป็นเรื่องพูดยากมาก แต่จริยธรรมเกิดขึ้นไม่ได้จากการพูด ใครเล่า
จะเป็นผู้ปลูกฝังจริยธรรมให้เด็กนักเรียนได้คือเท่าครูบาอาจารย์ และพ่อแม่ อาจารย์ฉันนี่นา ถ้า
เป็นผู้สอนวิชาศีลธรรมจึงมีข้อคิดดี ๆ ฝากผู้อ่าน

นอกจากนี้ยังมีเรื่องความสามัคคีทำให้ชาติอยู่รอด คร.พิทักษ์ รัชพลเดช หนึ่งใน
คณะกรรมการผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนประชาสามัคคี ฯ กรุณาเขียนให้ เชิญท่านผู้อ่านได้พิจารณา
คววว่าความสามัคคีในแนวทางที่ดย่อมจะช่วยให้สถาบันเจริญรุ่งเรือง โดยแท้ และท่านคงไม่สนับสนุน
สามัคคีในแนวทางฉาบฉวย จะทำให้สถาบันล่มจม

นอกจากนี้ยังมีเรื่องนารูทางค่านาฏศิลป์ เขียนโดยครูศรัณยา ชาญชัย
น้องใหม่ขอโรงเรียน

หนังสือเล่มนี้เป็นรูปเล่มขึ้นมาช่วยการทำงานของคณะกรรมการ โดยมี
อาจารย์ชัชวาลย์ ช่อใส เป็นประธาน อาจารย์ยุพา ไวรรัชส์ศิริ อาจารย์ดาววิภา คามแก้ว
และอาจารย์คารานิจ รัชพลเดช ผู้เป็นเลขานุการคณะกรรมการ ทั้งประธานและเลขานุการ
มีความกังวลว่าจะไม่มีเรื่องลงหนังสือ จึงได้ไปขอเรื่องจากบุคคลภายนอก และก็ได้เรื่อง
ของบุคคลนอกมาลงในหนังสือเล่มนี้ด้วย

จรีณี สุวักดี

(นางจรีณี สุวักดี)

อาจารย์ใหญ่

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

คณะผู้จัดทำแถลง

หนังสือ "ประณมสาธิต ประสานมิตร" เดิมนี้ เป็นหนังสือเชิงวิชาการฉบับแรก
ที่ทางโรงเรียนประณมสาธิต มศว. ประสานมิตร ได้จัดทำขึ้น เพื่อที่จะส่งเสริมบทความ
ทางวิชาการ ทั้งที่เขียนโดยอาจารย์โรงเรียนประณมสาธิต ประสานมิตร และของบุคคลในวงการ
ศึกษาทั้งหลาย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมแก่ผู้อ่าน ที่จะใช้วิจารณ์
ในการนำไปใช้ ทางคณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาเอื้อเฟื้อส่งบทความมาลงในหนังสือนี้
และทำให้หนังสือนี้สมบูรณ์มากขึ้น

เนื่องจากทางคณะผู้จัดทำ ไม่มีประสบการณ์ในการจัดทำหนังสือ หากมีสิ่งผิดพลาด
ประการใด คณะผู้จัดทำยินดีรับฟังคำติชม เพื่อจะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

คณะผู้จัดทำ

คณะศึกษาศาสตร์ กับ โรงเรียนสาธิต

ดร. ทรงศักดิ์ ศรีภาพสินธุ์

ก. โรงเรียนหรือสถานทดลอง (School or Teaching Lab)

เมื่อวันที่ ๘ - ๒๐ พฤษภาคม นี้ ได้มีการสัมมนาว่าด้วยเรื่องโรงเรียนสาธิต ที่ มศว. ประสานมิตร โดยมีผู้แทนจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งโรงเรียนสาธิตและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมประมาณ ๔๐ คน เขาร่วมประชุม ผลจากการสัมมนาพอสรุปได้ความว่าโรงเรียนสาธิตนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. เป็นแหล่งฝึกงานด้านเทคนิคการสอน งานประจำของครู สังเกตการสอน อันเป็นการเรียนภาคปฏิบัติหลังจากได้เรียนภาคทฤษฎีมาแล้ว เช่น เกี่ยวกับภาคคลินิกของนักศึกษาแพทย์
๒. เป็นแหล่งสาธิตการสอน
๓. เป็นแหล่งฝึกสอนที่ดี เพราะมีอาจารย์ที่พร้อมที่จะช่วยนิเทศด้านการฝึกสอน
๔. เป็นสถานทดลองด้านวิชาการ เพื่อปรับปรุงแนวทางและวิธีการสอน
๕. เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ เผยแพร่วิธีการสอน แบบฝึกหัดที่ใช้ได้ผลให้เป็นประโยชน์

แก่ชุมชน

จากจุดมุ่งหมายเหล่านี้แล้ว โรงเรียนสาธิตก็คือห้อง Lab นั้นเอง เรามักจะพูดกันว่าโรงเรียนสาธิตนั้นเป็น Lab ของการฝึกหัดครู การที่เราพูดเช่นนั้นก็เหมือนจะพยายามเลี่ยงว่าไม่ใช่โรงเรียน เรายังพูดต่อไปดีกว่า ครูในโรงเรียนสาธิตนั้นเป็นอาจารย์ของคณะหรือของมหาวิทยาลัย เพราะจะต้องให้ความรู้แก่นิสิต เช่น นิเทศการสอน หรือสอนนิสิตในบางรายวิชา เมื่อเป็นเช่นนั้นผู้สอนในโรงเรียนสาธิตก็ควรจะต้องจบปริญญาโท เพราะต้องสอนปริญญาตรี และต้องมีประสบการณ์ในกวดสอนมาเป็นอย่างดี จึงจะสามารถแสดงการสอนให้นิสิตดูได้ หรือการทำการวิจัย หรือเขียนตำราทางวิชาการต่าง ๆ ได้จนสามารถเลื่อนเป็น ผศ. รศจ. ได้ ฉะนั้นเมื่อเราพูดถึงคำว่า Teaching Lab เราก็คงจะลืมคำว่าโรงเรียน

สัมมนาในการที่จะผลิตชุมชนของชาติให้ออกไปเป็นพลเมืองดีของประเทศ สัมมนาที่จะต้องคอยดูแล
อบรมสั่งสอนเด็กไป เพราะนี่ถึงแต่เรื่องที่จะให้ความรู้ในสิ่งที่

แต่โดยความเป็นจริงแล้ว Teaching Lab ที่ว่านั่นคือโรงเรียนอย่างเดียวไม่ได้
ต้องดำเนินงานทุกอย่างเหมือนกับโรงเรียน มีบทบาทที่จะผลิตเด็กให้สำเร็จออกไปเช่นเดียวกับโรงเรียน
อื่น ๆ ผู้สอนส่วนใหญ่ก็เป็นปริญญานิเทศศาสตร์ จะบรรจุเฉพาะปริญญานิเทศศาสตร์ ไม่ได้เพราะไม่มีจำนวนนิสิตให้คิด
อัตราส่วน มีแต่จำนวนนักเรียนชั้นประถม มัธยม ฉะนั้นอัตราครูที่โลกจะเป็นอัตราไม่สูงนักเช่นเดียวกับ
โรงเรียนทั่ว ๆ ไป การดำเนินการก็มีระเบียบแบบแผนทำนองเดียวกับโรงเรียนทั่ว ๆ ไป มีแผนดำเนินงานว่า
ปีนี้จะผลิตนักเรียนเท่านี้เท่านี้ ปีต่อไปจะขยายอย่างนั้นอย่างนี้ เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้สอนที่
โรงเรียนสาธิตก็มีลักษณะไม่ไกลไปจากโรงเรียนอื่น ๆ ปัญหาที่โอกาสที่จะเลื่อนเป็น ผศ. รศ.
หรือ ศจ. จะทำได้อย่างไร จะมีปริมาณงานและคุณภาพของงานในด้านการฝึกหัดครู เพียงพอหรือไม่ ที่จะ
เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น เหมือนกับผู้ที่สอนนิสิต

เมื่อมีการถกเถียงกันขึ้นระหว่างมหาวิทยาลัยกับทบวงฯ หรือกับสำนักงานประมาณ เราจะ
พยายามยืนยันว่าเป็น Teaching Lab อยู่ตลอดเวลาเพื่อรักษามลประโยชน์ ขณะเดียวกันเราก็พยายาม
มอบหมายและเพิ่มพูนงาน การสอนนิสิต การนิเทศนิสิตให้แก่ครูโรงเรียนสาธิตมากขึ้น เพื่อจะได้โตเขาได้
จึงเห็นว่า ผู้สอนในโรงเรียนสาธิตเป็นผู้ที่ทำงานหนักที่สุด ไหนจะสอนเด็กเล็ก ๆ แทบทั้งวัน แล้วยังจะต้อง
สอนและเอาใจใส่นิสิตอีกด้วย จะไหวหรือ ?

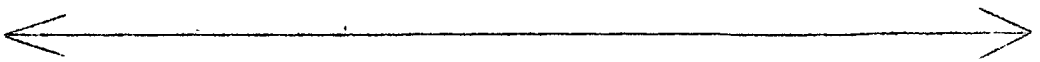
ข. ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกับโรงเรียนสาธิต

ถ้าจะพิจารณาฐานะของโรงเรียนสาธิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะศึกษาศาสตร์แล้ว ก็อาจ
จะมีลักษณะเป็น Continuum ตั้งแต่เป็นโรงเรียนไปจนถึงเป็นสถานที่ทดลอง ซึ่งระหว่างกลาง
ของชายสุดขวาสุด ก็คือ เป็นทั้งโรงเรียนและสถานที่ทดลองนั่นเอง

โรงเรียนในสังกัด
ของภาควิชา

โรงเรียนที่เทียบเท่า
ภาควิชา

ภาควิชาโดยตรง



ซึ่งพอจะอธิบายได้ดังนี้

๑. โรงเรียนสาธิตเป็นหน่วยงานที่สังกัดภาควิชา เช่น สังกัดภาควิชาหลักสูตร และการสอน ครูโรงเรียนสาธิตสังกัดโรงเรียนสาธิต ขณะเดียวกันในคณาธิการก็สังกัดภาควิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งเป็นภาควิชาที่รับผิดชอบในการจัดสอนรายวิชาวิธีสอนต่าง ๆ ตลอดจนจัดการเกี่ยวกับการฝึกสอน ฝึกงาน ของนิสิตด้วย สำหรับงานธุรการบางอย่าง เช่น การเงินและงบประมาณ หากเกินอำนาจของภาควิชา โรงเรียนสาธิตก็จะเสนอมานไปจนถึงคณบดี หรือ อธิการบดีแล้วแต่กรณี ในลักษณะเช่นนี้จะมีข้อดีอยู่ว่า โรงเรียนสาธิตมีอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บังคับบัญชาแน่นอน เพื่อกุดูแลรับผิดชอบตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน โดยทั่วไปเป็นการแบ่งเบาภาระหรือกระจายอำนาจบางส่วนออกไปจากหัวหน้าภาควิชา พูดังๆ ก็คือ อาจารย์ใหญ่จะรับผิดชอบในงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ส่วนหัวหน้าภาควิชาจะดูแลรับผิดชอบในด้านการฝึกหัดครู สำหรับข้อเสียจะมีอยู่แค่เพียงว่า ภาควิชาอื่นจะเป็นภาควิชาที่ใหญ่ที่สุด ผู้ที่เป็นหัวหน้าภาควิชาจะต้องทำงานหนักมาก ในด้านการประสานงาน และควบคุมดูแล และนอกจากนี้อาจารย์โรงเรียนสาธิตอาจมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ใช่อาจารย์มหาวิทยาลัย โดยสมบูรณ์

๒. โรงเรียนสาธิตเป็นหน่วยงานเทียบ เทาภาควิชาและขึ้นตรงต่อคณบดี อาจารย์ที่สอนที่โรงเรียนสาธิตก็จะกระจายไปสังกัดภาควิชาต่าง ๆ ตามความสามารถของคุณ เช่น บางคนสังกัดภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บางคนอาจจะสังกัดภาควิชาการแนะแนว บางคนอาจจะสังกัดภาควิชาการวัดผลและวิจัย เป็นต้น ในลักษณะเช่นนี้คณบดีหรือ อธิการบดีจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ใหญ่เอง ข้อดีก็จะมีอยู่ว่าอาจารย์ทุกคนที่ไปสอนโรงเรียนสาธิต ไม่เกิดความรู้สึกว่าคุณจะกลายเป็น ครูโรงเรียน เพราะยังมีฐานะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยสังกัดภาควิชาของคุณอยู่ ปัญหาจะมีอยู่ว่าคณบดี หรือ อธิการบดีจะมีเวลาไปดูแลและบริหารงานได้ใกล้ชิดเพียงไร หากงานของคุณมีมากก็จะทำให้งานในหน้าที่อาจารย์ใหญ่หย่อนไป นอกจากงานในคณะมีน้อย งานส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนสาธิต ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ส่วนการที่คณบดีจะมอบหมายให้ใครไปทำหน้าที่อาจารย์ใหญ่แทนนั้นจะใคร่ผลหรือไม่ก็ยังไม่เป็นปัญหา คนที่ไปทำหน้าที่แทนนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของทุกฝ่ายอย่างจริง ๆ จังจะไม่ว่าแล้วบังคับบัญชาได้ เพราะอาจารย์ที่โรงเรียนสาธิตนั้นยังมีฐานะขึ้นตรงต่อหัวหน้าภาควิชาของเขาอยู่อีกทางหนึ่ง

๓. โรงเรียนสาธิตเป็นภาควิชาโดยตรง เช่น เป็นภาควิชาหลักสูตรและการสอน หรือเป็นภาควิชาประถมศึกษา หรือเป็นภาควิชามัธยมศึกษาแล้วแต่กรณี ในฐานะที่เป็นภาควิชาจะต้องรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนของนิสิตขณะเดียวกันก็จัดการเรียนการสอนของนักเรียนด้วย เมื่อเป็นภาควิชาแล้วงานส่วนใหญ่จะหนักไปในการฝึกหัดครู โรงเรียนก็มีลักษณะเป็นห้อง Lab. ไปทั่วเกือบทั้งหมด Sampling ที่นำมาทดลองนั้นเอง อาจารย์ใหญ่และหัวหน้าภาควิชาคือคนเดียวกัน อาจารย์สังกัดภาควิชานี้จะทำงานหนักถึง ๒ ระดับ คือระดับนักเรียน และระดับนิสิต อาจารย์ใหญ่ (หัวหน้าภาควิชา) ก็จะบริหารงาน ๒ ระบบซ้อนกัน ข้อดีคือทำให้งานและการประสานงานดำเนินไปได้สะดวกและรวดเร็ว ปัญหาที่มีอยู่ว่าจะหาคนที่เก่งทั้งงานโรงเรียนและงานภาควิชาได้จายหรือไม่ ?

ค. ปัญหา

ในทัศนะของแอมเองแล้ว การที่จะจัดให้โรงเรียนสาธิตมีฐานะอย่างไรนั้นจะไม่เป็นปัญหาหนัก เพราะแต่ละแห่งก็จะจัดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละแห่งไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจจะเหมาะกับรูปแบบที่ ๑ แต่มหาวิทยาลัยรามคำแหงอาจจะเหมาะกับรูปแบบที่ ๒ ขณะเดียวกันที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจจะเหมาะกับรูปแบบที่ ๓

ส่วนที่เป็นปัญหาที่เราควรจะได้ช่วยกันคิดในขณะนี้คือ

๑. การรับสมัครคนเข้าเป็นอาจารย์โรงเรียนสาธิต ถ้าพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย ๕ ประการดังกล่าวในตอนแรกแล้ว บุคคลที่จะมา เป็นอาจารย์โรงเรียนสาธิต นอกจากจะมีวุฒิสูงพอที่จะสอนนิสิต ปฏิบัติหน้าที่ได้แล้วยังจะต้องเป็นผู้มีความสามารถและประสบการณ์ในการสอนเด็กมากคน เป็นอย่างลึกซึ้งด้วย ปัจจุบันนี้เราไม่สามารถรับปริญญาโทได้ทั้งหมด เพราะไม่มีจำนวนนิสิตที่จะไปศึกษาต่อ ส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี พอเข้ามา ๑ - ๒ ปีก็ลาไปศึกษาต่อ โรงเรียนสาธิตจึงกลายเป็น "บันได" ของครูปริญญาตรีทั้งหลาย ซึ่งก็จะ เป็นไปเช่นนี้ไม่ว่าจะ

๒. การรับเด็กเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิต ถ้าเราถือว่าโรงเรียนสาธิตเป็น Experimental School เด็กที่จะรับเข้ามากควรเป็นลักษณะ Heterogeneous Grouping ใหม่มาก แต่เท่าที่เป็นอยู่เด็กส่วนมากเป็นบุตรหลานของอาจารย์ จึงมีลักษณะเป็น Homogeneous Grouping มากขึ้น และยังพลอยทำให้การ

ควบคุมจำนวนกล้าปากอีก บางแห่งมีถึง ๕ - ๖ ท้องในระดับนี้เดียวกัน แล้วจะสนองความมุ่งหมายที่จะให้
เป็น Experimental School ได้อย่างไร

๓. ความสิ้นเปลือง บางแห่ง โรงเรียนสาธิตใหญ่โตกว่าคณะเสียอีก อัตรากำลังอาจารย์มากกว่า
งบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็มากกว่า คุกคามเป็นงานของคุณ เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสาธิต ปัญหา
ก็คือว่าเราจะมีขอบเขตจำกัดของโรงเรียนสาธิตมากน้อยเพียงไรจึงจะถือได้ว่าเหมาะสม



โรงเรียนประถมสาธิต มศว. ประสานมิตร

ผศจ. จรรย์ สวัสดิ์

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิต

มศว. ประสานมิตร

โรงเรียนประถมสาธิต มศว. ประสานมิตร แม้จะไม่มีชื่อปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร
ในโครงสร้างของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่ตามสภาพข้อเท็จจริง โรงเรียนประถมสาธิต ฯ
เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตั้งแต่ครั้งยังเป็นวิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร รศจ. ไพเราะ ตัณฑิกุล อาจารย์ใหญ่คนแรกของโรงเรียน และผู้ซึ่ง
เป็นเลขานุการคณะกรรมการผู้เริ่มก่อตั้งโรงเรียน ได้เขียนไว้ในเอกสารแนบฉีกในพิธิ

๑ ม.ล.ปิ่น มาลากุล เป็นประธานของคณะกรรมการผู้เริ่มก่อตั้งโรงเรียนประถมสาธิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร คณะกรรมการประกอบด้วย

- | | | |
|-----------------------------|---------------|------------------------------|
| ๑. ม.ล.ปิ่น มาลากุล | ประธานกรรมการ | ๕. น.ส.สีดา ชาญนิโยชิน |
| ๒. นายพงศ์อินทร์ ศุขขจร | | ๑๐. น.ส.ปราณี เขาวนไชยสุ |
| ๓. นายชวย แสงสุชาติ | | ๑๑. น.ส.อุทัยวรรณ ตัณฑสินธุ์ |
| ๔. นายสาโรช บัวศรี | | ๑๒. นายเสนาะ ธรรมครองอาคม |
| ๕. นายเทือก กุสุมา ณ อยุธยา | | ๑๓. นายกอด สวัสดิ์พิลาณินชัย |
| ๖. น.ส.ละม้ายมาศ ศรีทนต์ | | ๑๔. นางสิงโต ปุกหุต |
| ๗. นายพิทักษ์ รัทษพลเกษ | | ๑๕. นายพูนจิต มีกิ่งวาด |
| ๘. ม.ร.ว.จूरีพรหม กมลลาสน์ | | ๑๖. นางไพเราะ ตัณฑิกุล |
- เลขานุการ

วันเปิดโรงเรียน ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๕ ว่า " โรงเรียนประณาสาธิต เป็นส่วนหนึ่งของ
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งจะใช้โรงเรียนนี้เป็นที่สังเกตการสอน การฝึกหัดสอน และการฝึกปฏิบัติ
งานแก่นิสิตได้ นอกจากนี้จะใช้เป็นสถานที่ศึกษาเพื่อการค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับความเจริญเติบโต
ของเด็ก กับทั้งเป็นที่ทดลองหลักสูตรวิชาการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาด้วย "๒

เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกสถานะภาพเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แล้ว ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๘ สภาคณะการยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต
ประสานมิตร ได้เสนอมหาวิทยาลัยให้พิจารณาเรื่องฐานะของโรงเรียนสาธิต และฐานะสังกัดของครู
อาจารย์ในโรงเรียนสาธิต ต่อมาได้คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ๓๒๘/๒๔๘๘ แต่งตั้ง
คณะกรรมการ เพื่อพิจารณาเรื่องโรงเรียนสาธิต ฯ ๓ คณะกรรมการชุดนี้ได้ประชุมกันประมาณ
๓ ครั้ง ได้ขอเสนอเรื่องโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประมวลแล้วเป็นเรื่อง
ใหญ่ ๆ ได้ ๔ หัวข้อเรื่อง คือ

๒ แผนปลิว แจกในพิธีวันเปิดโรงเรียน เมื่อ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๕ หน้า ๒

๓ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องโรงเรียนสาธิต ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ ๓๒๘/๒๔๘๘ ประกอบด้วย

- ๑. นายทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ประธานกรรมการ
- ๒. ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าภาควิชาหลักสูตร และการสอน เป็นกรรมการ (ซึ่งขณะนั้นได้แก่
ดร. อารี สันทรวิ)
- ๓. น.ส. ละออ การุณยะวณิช กรรมการ
- ๔. นางจริย สุวดี กรรมการ
- ๕. นางสมจิต ศรีชัยฤทธิ์ กรรมการ
- ๖. นางสุพัตนา ไชระกุล กรรมการ
- ๗. นายเป็อง กุมท กรรมการ
- ๘. นางดาวลัย พลกลา กรรมการ
- ๙. นายชัยสิทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ กรรมการ

- ๑. ฐานะของโรงเรียนสาธิต
- ๒. ฐานะสังกัดของครูอาจารย์โรงเรียนสาธิต
- ๓. นโยบายการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิต
- ๔. การดำเนินงานในคานาบริหารและวิชาการ

โดยมีรายละเอียดของแต่ละหัวข้อดังนี้

๑. ฐานะของโรงเรียนสาธิต

ใ้พบรรคาโรงเรียนสาธิตทั้งหลายสังกัดอยู่กับภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒. ฐานะสังกัดของครู อาจารย์โรงเรียนสาธิต

- ๒.๑ ครู อาจารย์ของสาธิตทั้งมวลสังกัดใ้ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
- ๒.๒ ครู อาจารย์คนใดที่มีความประสงค์จะสังกัดภาควิชาอื่นในคณะศึกษาศาสตร์ หรือคณะอื่นใด เพื่อให้ตรงกับสายวิชาที่ตนเองเรียนมา ให้พิจารณาการเป็นราย ๆ ไปทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณบดี

๓. นโยบายการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิต

- ๓.๑ พยายามให้โรงเรียนสาธิตแต่ละแห่งลดจำนวนนักเรียนลง เพื่อที่จะปรับปรุงโรงเรียน ให้เป็นแหล่งปฏิบัติการทดลองและวิจัย ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย
- ๓.๒ เพื่อปรับปรุงโรงเรียนสาธิตให้ เป็นแหล่งปฏิบัติการทดลองและวิจัย มหาวิทยาลัย จะตองดำเนินการส่งเสริม, สนับสนุนให้ครู อาจารย์ ของโรงเรียนสาธิต ใ้ปรับปรุงความรู้ เพิ่มวุฒิ เพิ่มคุณภาพ เพื่อใ้มีความพร้อมใ้การทำงานและวิจัย ในเรื่องการเรียนรู้และการสอน
- ๓.๓ วิทยาเขตใดที่ไม่มีโรงเรียนสาธิตนั้น ไม่ควรเปิดโรงเรียนสาธิตขึ้นอีก หากจะเปิด จะตองเปิดใ้ในรูปแหล่งปฏิบัติการทดลองและวิจัยที่สมบูรณ์แบบ หรืออาจจะใ้โรงเรียน ของรัฐบาลหรือเอกชน ซึ่งมีอยู่แล้วใ้ในภูมิภาคนั้น เป็นแหล่งปฏิบัติการทดลองและวิจัย

- ๓.๔ โรงเรียนของรัฐบาลหรือเอกชนที่มีส่วนรวมเป็นแหล่งปฏิบัติการและทดลอง มหาวิทยาลัยจะต้องมีงบประมาณเป็นค่าตอบแทนและดำเนินการแก่โรงเรียนนั้น ๆ
- ๓.๕ ใ้เพิ่มการหมุนเวียนอาจารย์ผู้สอนจากโรงเรียนสาธิต และมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน และประสบการณ์
- ๓.๖ ในการทำโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ ให้มีอาจารย์จากโรงเรียนสาธิตร่วมเป็นกรรมการด้วย
- ๓.๗ ให้มีศูนย์บริการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน อาทิ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ศูนย์แนะแนว, ศูนย์อุปกรณ์หลักสูตร ฯลฯ ที่โรงเรียนสาธิต อันจะทำให้โรงเรียนสาธิตพัฒนาตัวเองเป็นแหล่งปฏิบัติการทดลองและวิจัย อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓.๘ หากนโยบายในข้อ ๓.๑ มีอุปสรรค มหาวิทยาลัยควรพิจารณาโอนหรือมอบโรงเรียนสาธิตบางวิทยาเขตให้กับกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติ เพื่อมิให้เกิดความกระทบกระทั่งต่อนักเรียนและบุคลากร
- ๓.๙ ในโอกาสต่อไป คณะศึกษาศาสตร์ควรจะได้มีการปรับปรุงภาควิชาหลักสูตรและการสอน โดยให้ภาควิชาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และให้โรงเรียนประถมสาธิต สังกัดภาควิชาประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมสังกัดภาคมัธยมศึกษา

๔. การดำเนินงานในด้านการบริหาร และวิชาการ

- ๔.๑ เพื่อให้การบริการงานในโรงเรียนสาธิตเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว คณะฯ ควรจะมอบอำนาจให้กับอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิต (เฉพาะวิทยาเขตประสานมิตร) ดังต่อไปนี้
 - ๔.๑.๑ อำนาจควบคุม ดูแล และสั่งงานของโรงเรียนโดยทั่วไปเว้นแต่การสั่งการที่เป็นอำนาจของคณะฯ โดยเฉพาะตามกฎหมาย ขอบังคับ ระเบียบหรือคำสั่ง

- ๔.๑.๒ อำนาจสั่งซื้อ หรือสั่งจ่ายเงินงบประมาณของแผ่นดินเฉพาะหมวดค่าใช้จ่าย และค่าวัสดุครั้งละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท
- ๔.๑.๓ อำนาจสั่งซื้อ สั่งจ้าง หรือจ่ายเงินรายได้ของโรงเรียนครั้งละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- ๔.๑.๔ อำนาจลงนามในบัตรประจำตัวลูกจ้างประจำที่สังกัดอยู่ในโรงเรียนสาธิต แห่งนั้น
- ๔.๑.๕ อำนาจจ้างบุคคลเข้าทำงานเป็นลูกจ้างชั่วคราวในตำแหน่งเทียบเท่าเสมียน พนักงานจัตวา หรืออื่น ๆ ที่เทียบเท่าไม่เกินเสมียนพนักงานจัตวา โดยใช้อำนาจเงินรายได้ของโรงเรียน หรือที่โรงเรียนได้รับจัดสรรครั้งละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

(เฉพาะข้อ ๔.๑.๒, ๔.๑.๓, ๔.๑.๔ ตามคำสั่งของมหาวิทยาลัย มศว. ๑๗๓/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๕)

ส่วนโรงเรียนสาธิตในวิทยาเขตอื่นนอกจากประสานมิตร ซึ่งอยู่ในอำนาจของรองอธิการบดี ในวิทยาเขตนั้น ๆ ควรจะมีการมอบอำนาจจากรองอธิการบดีเช่นเดียวกัน ส่วนรายละเอียดการมอบนั้นเป็นเรื่องของการตกลงกันระหว่างรองอธิการบดีกับโรงเรียนสาธิต

๔.๒ เรื่องที่ทางโรงเรียนสาธิตเสนอขอมติโดยผ่านหัวหน้าภาควิชา (สำหรับวิทยาเขตประสานมิตร) ได้แก่

- ๔.๒.๑ ด้ตรากำจัด
- ๔.๒.๒ การปรับปรุงทางวิชาการ
- ๔.๒.๓ งบประมาณ

ส่วนโรงเรียนสาธิตตามวิทยาเขตอื่น ๆ นั้น ดำเนินการตามข้อ ๔.๒.๑ - ๔.๒.๓ ตามสายงานหรือตามคำสั่งของรองอธิการบดีแต่ละวิทยาเขต

๔.๓ เรื่องที่ทางโรงเรียนสาธิตเสนอต่อคณะดีโดยตรง (สำหรับวิทยาเขตประสานมิตร)
ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- ๔.๓.๑ อนุมัติให้อาจารย์ในโรงเรียนสาธิตไปสอนในสถาบันศึกษาอื่น ๆ ได้ไม่เกิน สัปดาห์ละ ๔ ชั่วโมง และไม่เกิน ๑ ภาคเรียน
- ๔.๓.๒ อนุมัติให้อาจารย์ในโรงเรียนไปรับภาระอบรมในสถาบันศึกษาอื่น ๆ
- ๔.๓.๓ อนุมัติการจ้างอาจารย์พิเศษช่วยเงินหมวดตอนแทนภายในวงเงินที่ได้รับ จัดสรรมาให้
- ๔.๓.๔ อนุมัติการทำงานล่วงเวลาของอาจารย์ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ในโรงเรียนสาธิต ส่วนวิทยาเขตต้น เสนอต่อรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตนั้น ๆ

๔.๔ เรื่องที่อาจารย์ใหญ่ปฏิบัติราชการแทนคณะดี (เฉพาะวิทยาเขตประสานมิตร)

- ๔.๔.๑ อนุมัติให้อาจารย์ในโรงเรียนไปเกินวิทยากรได้
- ๔.๔.๒ ลงนามในหนังสือเชิญบุคคลภายนอกมา เป็นวิทยากร
- ๔.๔.๓ ลงนามในหนังสือขอคณะกรรมการเชิญวิทยากร
- ๔.๔.๔ ลงนามในหนังสือขอความร่วมมือ หรือหนังสือตอบรับขอความร่วมมือจาก หน่วยงานในภายนอกมหาวิทยาลัย เฉพาะการติดต่อในระดับที่ต่ำกว่าอธิบดี ส่วนโรงเรียนในวิทยาเขตต้น าวรให้อาจารย์ใหญ่ได้ปฏิบัติราชการแทนรองอธิการบดี ประจำวิทยาเขต ตามข้อ ๔.๔.๑ - ๔.๔.๔ โดยอนุโลม

๔.๕ การดำเนินงานภายในโรงเรียนสาธิตควรจะต้องเป็นรูปคณะกรรมการบริหารของโรงเรียน ซึ่งมีอาจารย์ใหญ่เป็นประธาน และหัวหน้างาน หรือหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เป็นกรรมการ

๔.๖ การบริหารงานภายในโรงเรียนควรมีการแบ่งหน่วยงานทั้งทางวิชาการ, ธุรการ, บริการ และกิจการนักเรียนอย่างแจ่มชัด และให้อาจารย์ใหญ่มีคำสั่งแต่งตั้งเป็นทางการ

๔.๗ ให้มีกรรมการโรงเรียนสาธิตขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาและควบคุมนโยบายเกี่ยวกับ โรงเรียนสาธิต และประสานงานระหว่างโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ ทั้งเป็นที่ปรึกษาคณะดี ในกิจการที่เกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต

๔.๒ ตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนโดยเฉพาะอาจารย์ใหญ่ควรมีกำหนดระยะเวลาเป็นสมัย ๆ สมัยละ ๒ - ๔ ปี ตำแหน่งดังกล่าวควรจะมีการหยั่งเสียงเลือกตั้งทำนองเดียวกับการหยั่งเสียงเลือกตั้งผู้บริหารตำแหน่งต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

หมายเหตุจากผู้เขียน สำหรับข้อ ๔.๒ ยังไม่มีปรากฏในกฎหมาย และยังไม่เป็นที่ตกลงแน่นอนในทางปฏิบัติ

จากข้อเสนอเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียนสาธิต ๆ ดังกล่าว อาจารย์ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง ๔ แห่ง ก็ได้รับการยืนยันจากมหาวิทยาลัยว่า ฐานะอาจารย์โรงเรียนสาธิต เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ^๔ และในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๑๙ อาจารย์โรงเรียนประถมสาธิต มศว. ประสานมิตร จำนวน ๑๑ คน ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ขอตำแหน่งทางวิชาการ ก็ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ทั้งหมด ๑๑ คน

ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ คณะศึกษาศาสตร์ ใ้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ แต่งตั้งกรรมการเตรียมการสัมมนาเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต^๕ คณะกรรมการได้กำหนดเอา

๔ รายงานการประชุมครั้งพิเศษ/๒๕๒๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๐ ณ โรงเรียนประถมสาธิตฯ หน้า ๒ บรรทัด ๑๐

๕ คณะกรรมการเตรียมการสัมมนาเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิต ตามคำสั่งคณะศึกษาศาสตร์ที่ ๓/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ ประกอบด้วย

- | | | | |
|------------------------------|------------------|----------------------------|---------|
| ๑. คณะศึกษาศาสตร์ | ประธานกรรมการ | ๖. นางสุพัฒนา ไชระกุล | กรรมการ |
| ๒. น.ส.อารี สัจฉณี | รองประธานกรรมการ | ๗. นางศรีอุไร จิโรฬ | กรรมการ |
| ๓. นางวิจิตร วรุตมางกูร | กรรมการ | ๘. นางสมจิตต์ ศรีวัชรินทร์ | กรรมการ |
| ๔. นายสุวิน สุพรรณรัตน์ | กรรมการ | ๙. นายประกิจ รัตนสุวรรณ | กรรมการ |
| ๕. น.ส.สุรินทร์ สุทธิชาติพิภ | กรรมการ | ๑๐. นางจริย์ สุวัคดี | กรรมการ |

วันที่ ๘ - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๐ เป็นวันสัมมนา และวางจุดประสงค์ในการสัมมนาครั้งนั้นว่า เพื่อใคร่รวมปรึกษากันในการวางระบบหน่วยงานของโรงเรียนสาธิต และเพื่อให้การประสานงาน คำนวณวิชาการระหว่างคณะ ภาควิชา และโรงเรียนสาธิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กับเพื่อ เป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะและประสบการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียนสาธิต มีผู้เข้าร่วมสัมมนามาจาก สถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานโรงเรียนสาธิต รวม ๒๐ หน่วยงาน ประกอบด้วย โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๔ แห่ง ผู้แทนจากโรงเรียนสาธิตอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อีก ๗ แห่ง นอกจากนี้มีรองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าภาคหลักสูตรการสอน จาก ๔ วิทยาเขตของ มศว. ผู้แทนจากกรมการฝึกหัดครู ผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ อีกทั้งผู้สนใจ เข้าร่วมสังเกตการณ์ รวมผู้เข้าประชุมทั้งสิ้นประมาณ ๕๐ คน

ผลการสัมมนาการจัดและบริหาร โรงเรียนสาธิตในครั้งนั้น สรุปลงได้เป็น ๕ หัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. ทำไมจึงมีโรงเรียนสาธิต (หลักการ และ เหตุผล)
๒. Job Description และ Work Load ของอาจารย์สาธิต
๓. ระบบโครงสร้างของโรงเรียนสาธิต ควรเป็นอย่างไร
๔. การประสานงานระหว่างโรงเรียนสาธิต และคณะศึกษาศาสตร์
๕. ข้อสรุปอื่น ๆ

มีรายละเอียดดังที่ไต่ถามมาคัดลอกลงไว้ ณ ที่นี้ ดังนี้

๑. ทำไมจึงมีโรงเรียนสาธิต

คณะศึกษาศาสตร์ควรมีโรงเรียนสาธิต เพราะ

๑. เป็นแหล่งฝึกงานด้านเทคนิคการสอน งานประจำของครู สังเกตการสอน อันเป็นการเรียนภาคปฏิบัติหลังจากได้เรียนภาคทฤษฎีมาแล้ว เช่นเดียวกับภาคคลินิกของนักศึกษาแพทย์
๒. เป็นแหล่งสาธิตการสอน
๓. เป็นแหล่งฝึกสอนที่ดี เพราะมีอาจารย์ที่พร้อมที่จะช่วยนิเทศด้านการฝึกสอน

- ๔. เป็นสถานทดลองงานวิชาการ เพื่อปรับปรุงแนวทาง และวิธีการสอน
- ๕. เป็นผู้นำทางงานวิชาการ เผยแพร่วิธีการสอน แบบฝึกหัดที่ใช้ได้ผลให้เป็น

ประโยชน์แก่ชุมชน

- ๖. ช่วยให้การปฏิบัติงานของคณะศึกษาศาสตร์ มีความคล่องตัว

คณะศึกษาศาสตร์ควรมีโรงเรียนสาธิต เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานทางการศึกษา หากคณะศึกษาศาสตร์แห่งใดยังไม่พร้อมที่จะตั้ง โรงเรียนสาธิต ควรที่จะเลือกโรงเรียนในชุมชนที่อยู่ที่ใกล้เคียงที่เข้าใจหลักการและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ปฏิบัติเป็นงานโรงเรียนสาธิต นอกจากจะไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดตั้งโรงเรียนใหม่แล้ว ยังเป็นการส่งเสริมและยกระดับวิชาการของโรงเรียนให้สูงขึ้น

การเลือกโรงเรียนใกล้เคียง (Adopt) เป็นโรงเรียนสาธิตที่มีผลคือ

- ๑. เป็นแห่งวิทยากร ทางงานการศึกษาแก่โรงเรียน
- ๒. เป็นแห่งสร้างบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา
- ๓. เป็นแห่งปฏิบัติงานของนิสิต นักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ทั้งในด้าน

การสังเกต ฝึกงาน และทำการฝึกสอน

- ๔. เป็นแห่งปฏิบัติการของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อทำการค้นคว้า

วิจัยทางการศึกษา

- ๕. เป็นแห่งปฏิบัติการตามการทดลอง การดำเนินงาน การบริหารการศึกษา
- ๖. ให้ความร่วมมือ และประสานงานกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

ในการเลือกโรงเรียนใกล้เคียงเป็นโรงเรียนสาธิต ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เพราะต้องใช้หลักสูตรระเบียบของกระทรวงศึกษา และอาจพบปัญหาเมื่อไม่ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนเท่าที่ควร

ในการเลือกโรงเรียนใกล้เคียง เป็นโรงเรียนสาธิต ควรดำเนินการดังนี้

- ๑. ประสานงานในระดับสูงใหญ่บังคับบัญชาทั้ง ๒ ฝ่ายไว้ก่อน
- ๒. ควรมีงบประมาณเพื่อการทดลองให้เพียงพอ

ใบยืมเอกสาร มคอ

(ใช้ภายในหอสมุดเท่านั้น)

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่ 23 เดือน มค พ.ศ. 49

ชื่อ/นามสกุล ท. ธีระวิทย์ ธีระวิทย์

อาจารย์ ข้าราชการ พนักงาน

นิสิต ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

คณะ / หน่วยงาน

บุคคลภายนอก

ที่อยู่ ๕๑๒

ขอยืมเอกสารต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่อง มคอ กม ราชบัณฑิตยสถาน

เลขเรียกหนังสือ (Call No.) F07/011.14 ม ๖72/2521

2. ชื่อเรื่อง

เลขเรียกหนังสือ (Call No.)

3. ชื่อเรื่อง

เลขเรียกหนังสือ (Call No.)

โปรดมอบบัตรประจำตัวไว้เป็นหลักฐานในการยืม

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

- ๓. ควรเลือกโรงเรียนเพื่อปฏิบัติการหลาย ๆ โรงเรียน เพื่อโครงการจะได้ไม่ชะงักเมื่อพบปัญหาความร่วมมือจากโรงเรียนที่เลือกเป็นโรงเรียนสาธิต
- ๔. ไขว่คว้าหาความช่วยเหลือ เช่น ภายวิดิโอเทป การทดลองของอาจารย์เพื่อนำไปศึกษา ไม่จำเป็นต้องให้สีตมาโรงเรียนโดยตรง

๒. Job Description และ Work Load ของอาจารย์สาธิต

๒.๑ การพรรณนางานในหน้าที่และความรับผิดชอบ (Job Description) ของตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตนั้น สรุปได้ดังนี้

- ๒.๑.๑ งานสอนนักเรียน และสอนนิสิต
- ๒.๑.๒ งานนิเทศการสอน รวมทั้งสาธิตการสอนด้วย
- ๒.๑.๓ งานทดลองค้นคว้า และวิจัยทางการศึกษา
- ๒.๑.๔ งานผลิตตำรา และสื่อการเรียนการสอน
- ๒.๑.๕ งานบริหารในโรงเรียน และในคณะศึกษาศาสตร์
- ๒.๑.๖ งานบริการในโรงเรียน บริการนิสิต รวมทั้งบริการด้านวิชาการ

แก่ชุมชนด้วย

งานในข้อ ๒.๑.๑ - ๒.๑.๔ เป็นงานหลักที่ต้องทำ เพราะเป็นกฎของทบวงในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการเป็นผศ. รศจ. ฯลฯ

งานในข้อ ๒.๑.๕ และ ๒.๑.๖ อาจารย์โรงเรียนสาธิตทุกคนอาจไม่ทำทุกคน ทั้งนี้แล้วแต่โอกาส

๒.๒ คุณสมบัติของอาจารย์โรงเรียนสาธิต

๒.๒.๑ มีวุฒิปริญญาโท ทั้งนี้ไม่รวมผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญในวิชาพิเศษ เช่น ช่างและศิลป์ เป็นต้น และในกรณีที่ตำแหน่งนั้นไม่มีผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทมาสมัคร ก็อาจบรรจุปริญญาตรีได้

๒.๒.๒ เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ใดกำหนดไว้

กระบวนการเลือกสรรต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตอย่างแท้จริง เพราะ Nature ของอาจารย์สาธิตนั้น จะแตกต่างกับอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วไปตรงที่ว่า จะต้องเป็นครูประถมศึกษาและมีชั้นปีที่ต่ำกว่า เปรียบได้กับอาจารย์คณิตที่ จะต้องดูแลคนไข ตลอดเวลา และเป็นตัวอย่างที่ดีได้ อาจจะต้องมีการทำสัญญาตกลงมือปฏิบัติงาน

๒.๓ Work Load ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต

๒.๓.๑ เฉพาะงานสอน (Teaching Load) ถือตามหลักเกณฑ์ดังนี้

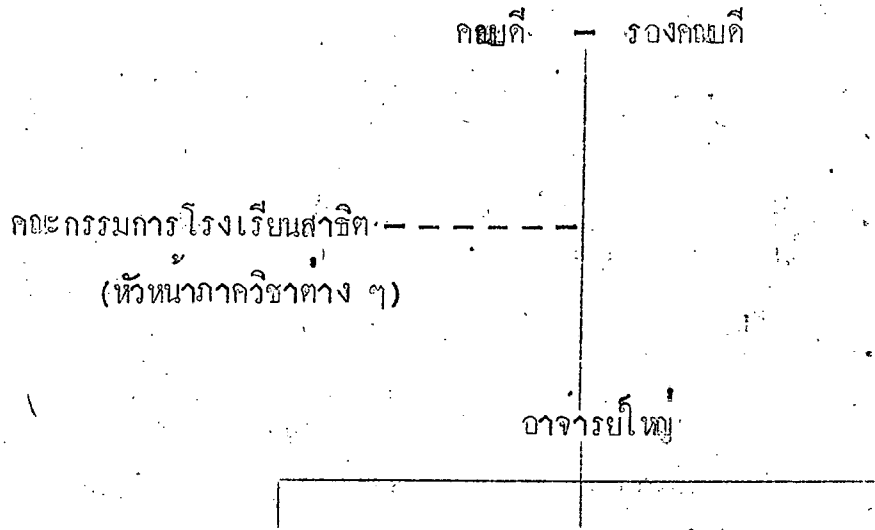
- ระดับประถมศึกษาตอนต้น ๒๐ ชั่วโมง/สัปดาห์
- ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ๑๔ - ๑๖ ชั่วโมง/สัปดาห์
- ระดับมัธยมศึกษา ๑๒ - ๑๖ ชั่วโมง/สัปดาห์

๒.๓.๒ เมื่อรวมงานสอนและงานอื่น ๆ แล้วควรมี Work Load ทั้งหมด ๓๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓. ระบบโครงสร้างของโรงเรียนสาธิตควรเป็นอย่างไร

แบบที่ ๑ ระบบโครงสร้างของโรงเรียนสาธิตควรเป็นภาควิชาหนึ่งของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้ฐานะของอาจารย์โรงเรียนสาธิตเท่ากับอาจารย์ในภาควิชาอื่น ๆ ซึ่งทำการสอนระดับปริญญา มีงบประมาณของตนเอง และขึ้นตรงต่อคณะศึกษาศาสตร์

แบบที่ ๒ เป็นหน่วยงานอิสระ มีโครงสร้างดังนี้



๑. คณบดีหรือรองคณบดีเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต โดยตำแหน่งเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการนำอาจารย์จากภาควิชาต่าง ๆ มาร่วมงานในโรงเรียน

๒. อาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดตามภาควิชาต่าง ๆ รวมทั้งภาควิชาหลักสูตรและการสอน

๓. มีคณะกรรมการโรงเรียนสาธิต ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน

๔. ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่อาจเป็นไปโดยการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากคณะที่หรือรองคณะที่ในการแต่งตั้งควรมีการหยั่งเสียงเสียก่อน เพื่อให้เป็นที่พอใจของคนส่วนมาก กับควรระบุตำแหน่งของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิต ไว้ในพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยด้วย

๕. วาระของการเป็นอาจารย์ใหญ่ควรเหมาะสม ไม่ควรเปลี่ยนแปลงเกินไป

๔. การประสานงานระหว่างโรงเรียนสาธิต และคณะศึกษาศาสตร์

๔.๑ ในเมื่อให้โรงเรียนสาธิตเป็นภาควิชา การประสานงานระหว่างโรงเรียนสาธิต และคณะศึกษาศาสตร์ ก็คงเช่นเดียวกับภาควิชาอื่น ๆ ที่ดำเนินการตามนโยบายของคณะศึกษาศาสตร์

๔.๒ ถ้าจะให้โรงเรียนสาธิตเป็นหน่วยงานอิสระ (Independent Unit) ขึ้นตรงต่อคณะศึกษาศาสตร์ ควรมีหน่วยประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์อันได้แก่ฝ่ายสาธิต และทดลองในดำเนินงานของโรงเรียน (ดูแผนภูมิตัวอย่างแสดงการบริหารงานโรงเรียนสาธิตประกอบ)

๕. ขอบสรุปอื่น ๆ

๕.๑ จำนวนนักเรียน

ระดับประถมศึกษา ประมาณ หองละ ๓๐ - ๓๕ คน

ระดับมัธยมศึกษา ประมาณ หองละ ๓๕ - ๔๐ คน

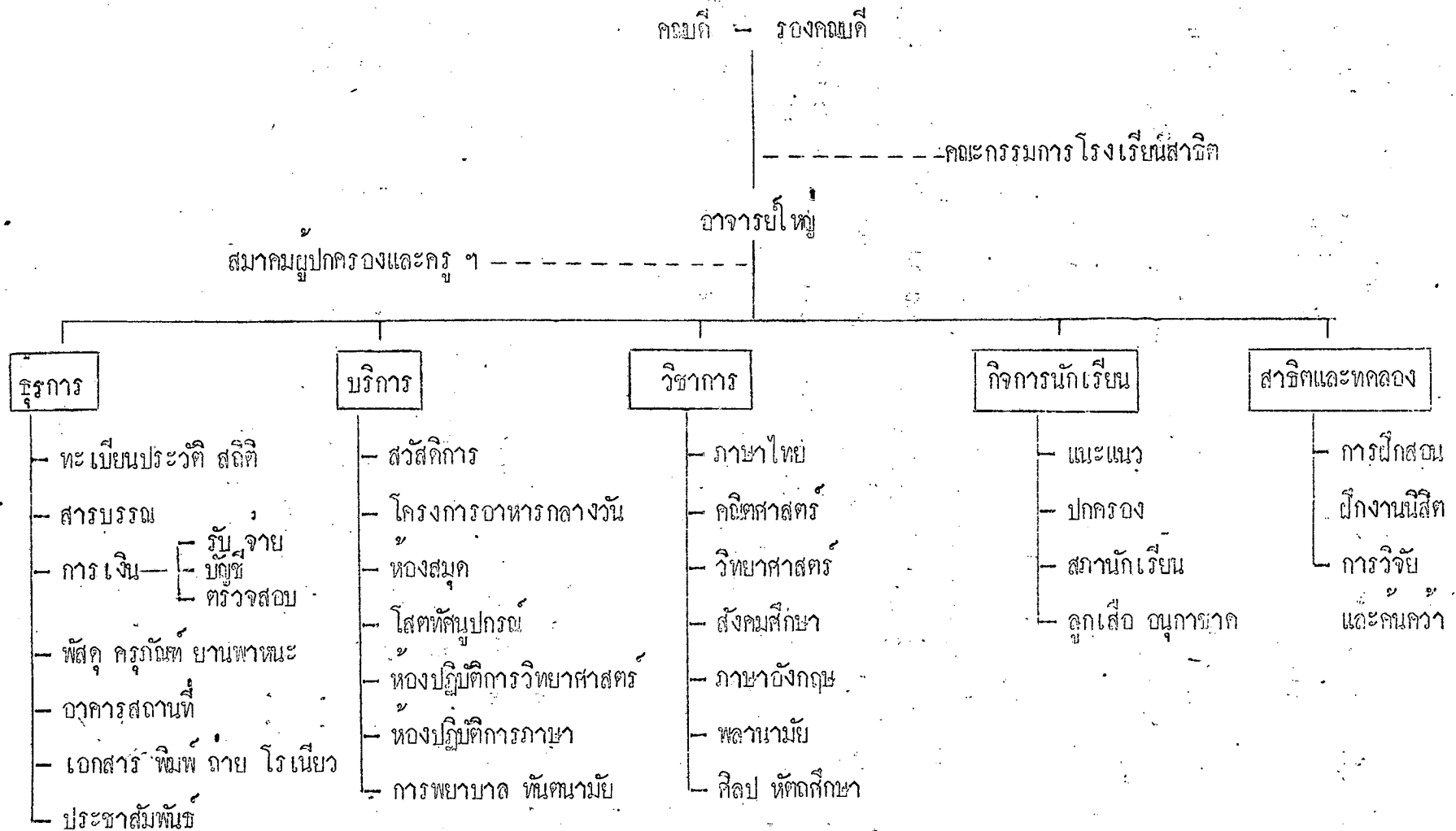
๕.๒ ขนาดของโรงเรียน

๕.๒.๑ ไม่ควรใหญ่เกินไป เพราะมีใ้มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะบริการสังคมหรือชุมชน

๕.๒.๒ จำนวนหองเรียน ควรมีประมาณนั้นเรียนละ ๓ หองเรียน ก็เพียงพอแล้ว

สำหรับการทดลองหรือวิจัย

ตัวอย่างแผนภูมิแสดงการบริหารงานของโรงเรียน



หลังจากการสัมมนาเรื่องการจัดและบริหาร โรงเรียนสาธิต เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้ว ต่อมาในวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ ใต้ให้อาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียนสาธิตวิทยาเขตประสานมิตร ประชุมกับ อีกครั้งหนึ่งกับให้หัวหน้าภาควิชาหลักสูตร และการสอน เป็นประธานการประชุม โดยให้่า จุดมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิต ๕ ประการ ซึ่งได้มาจากการประชุมสัมมนาเมื่อเดือนพฤษภาคม มาพิจารณาว่าโรงเรียนสาธิตสามารถทำได้แค่ไหน ที่ทำได้เพราะอะไร และที่ทำไมได้เพราะ อะไร และมีวิธีการอย่างไรที่จะให้ไปเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมาย ๕ ประการดังกล่าว นั้น ได้แก่

๑. เป็นแหล่งฝึกงานคาน เทคนิคการสอน เตรียมนิสัยให้ เป็นครูที่ดี นอกจากเรียนรู ทางทฤษฎี ควร ได้ฝึก เทคนิคการสอน ฝึกงานประจำของครู หรือฝึกงานคานต่าง ๆ อันเป็นการ เรียนรภาคปฏิบัติ
๒. เป็นแหล่งสาธิตการสอน
๓. เป็นแหล่งฝึกสอนที่ดี เพราะมีผู้พร้อมในการช่วยนิสิตได้
๔. เป็นแหล่งค้นคว้าวิจัย เพื่อศึกษาค้นคว้าการสอนแบบใหม่
๕. เป็นสถานทดลองคานวิชาการ เผยแพร่วิธีการสอน แบบฝึกหัดที่ใช้ได้ผล ให้สังคม ได้ประโยชน์จากการทดลองค้นคว้านี้

การนำจุดมุ่งหมายทั้ง ๕ ข้อ มาพิจารณาในครั้งนั้น ที่ประชุมได้สรุปแนวทางการปรับปรุง งานลงไว้ดังนี้

๕ คณะที่เข้าประชุมวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ณ ห้องบัณฑิตศึกษาศาสตร์ ประกณคควย

๑. ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันทนต์ ประธาน
๒. ผศ. ประกิจ รัตนสุวรรณ
๓. ผศ. วที ชาติอุทิศ
๔. ผศ. จริย์ สุวัฑฒ์
๕. อาจารย์ฉันทนา ภาคบงกช
๖. ผศ. ยุพา ไวรักษะสิทธิ์ เลขานุการของการประชุม

แนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย

๑. การประสานงานระหว่างโรงเรียนสาธิตกับคณะศึกษาศาสตร์ ให้มีโครงการทำไวลวงหมา
๒. ต้องมีการจัดระบบโรงเรียนตามลักษณะ โรงเรียนประถมหรือโรงเรียนมัธยมที่
๓. ทำอย่างไรจึงจะสร้างคนใหม่วิญญานความเป็นครู เพื่อให้ได้ครูที่ดี
๔. ทุกภาควิชา ควรหาทางให้มีการ **apply** ได้ เช่น การแนะแนว การวัดผล ก็ควรให้มีการสอน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนประถมหรือมัธยม เพื่อสอนให้หนีติสามารถนำไป **apply** ได้อย่างไร
๕. อาจารย์โรงเรียนสาธิต ควรปรับปรุงตัวให้เป็นอาจารย์ชั้นเยี่ยมที่สามารถสร้างวิญญานครูให้เกิดแก่นิสิต

การรับครูใหม่ควรเน้นให้ได้คนที่มีความรู้ ความสามารถเยี่ยมจริง ๆ และเป็นคนที่ทัศนคติที่ถูกต้อง

๖. ให้ครูโรงเรียนสาธิตทราบจุดมุ่งหมาย และเข้าใจบทบาทของตัวเอง และได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ ซึ่งรวมทั้งทฤษฎีใหม่ ๆ ที่ทางคณะไดสอนนิสิต ควรให้ครูโรงเรียนสาธิตได้รับทราบด้วย เพื่อได้สอนให้สอดคล้องกัน คณะศึกษาศาสตร์อาจจัดกิจกรรมเพิ่มเติม หรือจัด **Workshop** เพื่อช่วยสร้างความรู้ให้แก่ครูเป็นวิชา ๆ ไป

แนวในการปฏิบัติต่อไป

๑. มีโครงการที่จะประสานงานในเรื่องวิธีสอน อาจารย์ในภาควิชาจะรวมกับอาจารย์โรงเรียนสาธิต ในการสอนซึ่งจะเป็นทางให้หนีติ ไปคลุกคลีกับโรงเรียนสาธิต
๒. ในระดับปริญญาโท ให้หนีติไปคนควาและวิจัยที่โรงเรียนสาธิต
๓. ส่งเสริมงานวิจัย การสร้างความรู้ใหม่ ๆ เช่น การสร้างตำราของอาจารย์สาธิต และให้โอกาสที่จะเผยแพร่แก่นิสิตและชุมชน
๔. จัด **Workshop** เพื่อเพิ่มพูนทางวิชาการให้แก่อาจารย์สาธิต โดยมีโครงการระยะยาว (และจัดทำทุนระยะสั้นเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์แก่ครูสาธิต)

๕. ในฐานะที่คณะศึกษาศาสตร์เป็กรวิชาที่พักรู สิ่งที่ต้องให้แก่มลิต ไดแก
สิ่งที่เป็นพื้นฐาน และภาคปฏิบัติ

ในภาคปฏิบัติ โรงเรียนสาธิตจะมีบทบาทในการฝึกภาคปฏิบัติให้แก่มลิต
(บทบาทโรงเรียนสาธิต มี ๕ ข้อดังกลาวข้างตน)

สภาพปัจจุบันของโรงเรียนสาธิต

เพื่อให้เพิ่มเติมแบบอย่างของการจัดโรงเรียนที่ดี เพราะฉะนั้น โรงเรียนสาธิต
จะต้องมีวิธีการจัดโรงเรียนเป็นโรงเรียนประถมหรือโรงเรียนมัธยมที่ดี และเนื่องจากโรงเรียน
สาธิตนี้คิดอยู่ในความดูแล เพราะฉะนั้นชั่วโมงสอนจะน้อยกว่าครูในโรงเรียนธรรมดา
แต่ข้จะเดียวกันอาจารย์สาธิตควรจะทำางานหนักเป็นแบบอย่างี่สร้างวิญญูณครูให้แก่มลิต
โดยการทำงาน routine ต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างให้มลิต

การคัดเลือกอาจารย์สาธิต ควรให้เข้าใจถึงบทบาทครูสาธิตจะต้องทำงานหนักมาก
เพราะเป็นอาจารย์ภาคปฏิบัติหรืออาจารย์ภาค clinic ของวิชาที่พักรู

แนวโน้มในอนาคต

ตามข้อสรุปจากการสัมมนา การจัดและบริหาร โรงเรียนสาธิต เมื่อวันที่ ๙ - ๒๐
พฤษภาคม ๒๕๒๐ มีเป็นสองประการ คือ

๑. โรงเรียนสาธิตขึ้นตรงต่อคณะศึกษาศาสตร์ (ดูจากสรุปผลการสัมมนาซึ่ง
นำกลวไว้แล้วข้างตน).

หรือ ๒. เป็นภาควิชาประถมศึกษาหรือภาควิชามัธยมศึกษา

ในปัจจุบัน โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกแห่ง กำลังปฏิบัติ
ตามนโยบายที่ไหลคปริมาณ เพิ่มคุณภาพ

เป็นเกาพีของทุกคนในโรงเรียนสาธิต ไม่ว่าจะ เป็นอาจารย์ เจาหน้าที
นักการการโรง และคนงานทุกคน ผู้ซึ่งปฏิบัติางานอยู่ในโรงเรียนสาธิต จะต้องเร่งช่วยกันทำ
เร่งช่วยกันสร้างงานใหม่แบบรูปและวิธีการที่จะให้ไ้งานมากขึ้น และมีคุณภาพ ให้ไ้ประโยชน์
แก่ชาติบ้านเมืองมากขึ้น คู่คากับเงินทองและงบประมาณ ที่รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพะเจ้าอยู่หัว
ไ้กระจายจากภาชีอการราษฎรมาทำนุบำรุงสถาบันแห่งนี้

ประวัติโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ไพเราะ คัคติกุล

กล่าวนำ

ประวัติโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นประวัติการศึกษาที่น่าสนใจมาก เพราะโรงเรียนสาธิต ฯ ได้ตั้งมาเป็นเวลานานถึง ๒๑ ปี นับว่าระยะนี้ควรจะไ้เป็นระยะเวลาที่เต็มไปด้วยพลังที่จะให้บรรลุเป้าหมายให้สมบูรณ์ โรงเรียนสาธิต ฯ มีความยากลำบากในการต่อสู้ให้ถึงเป้าหมายอย่างมากมาย ข้าพเจ้ายืนยันได้ประสพความสำเร็จตนเองแล้ว เป็นเวลานานถึง ๔ ปี อย่างไรก็ตามข้าพเจ้ายังมีความหวังว่าโรงเรียนสาธิต ฯ คงจะถึงเป้าหมายนโยบายได้แน่นอน เพียงแต่ครูอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้าความเป็นมาแต่เดิม ปัจจุบัน และอนาคต แกไขข้อบกพร่อง รักษา และส่งเสริมสิ่งที่ดีที่งามที่ไ้กว้างไ้และปฏิบัติกันมาแล้วควยก็

ประวัติของโรงเรียนควรจะเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการวางหลักการ และดำเนินงานจัดตั้งโรงเรียนสาธิต ฯ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔ เพื่อไ้ไ้ทราบความเป็นมาแต่แรก และได้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป เพราะคณะกรรมการไ้จัดเตรียมไว้ให้ไ้อย่างแน่นอน และเปรียบพรหมที่สุกทุกถาด ทั้งในคานววิชาการ หลักการ และการบริหาร การก่อสร้าง และอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิต ฯ ส่วนบุคคลากรก็ไ้เฟ้นหาผู้ที่เหมาะสมเท่าที่ไ้หาไ้ไ้ในเวลานั้น

ฯพณฯ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรักษาการกรมการฝึกหัดครู ได้เป็นผู้ริเริ่มและสนใจสนับสนุนให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียนสาธิต ฯ ทั้งไ้เป็นตัวอย่างในนิสัยของวิทยาลัยไ้ไปฝึกสอน สาธิต และไปค้นคว้าพัฒนาการของเคระระดับประถม และไ้สำคัญที่สุด ฯพณฯ มีความประสงค์จะยกการศึกษาระดับประถมให้ดีขึ้น ทั้งในคานหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และอาคารสถานที่ คณะกรรมการไ้ประชุมกันจนถึงพิธีเปิดโรงเรียนวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๔๔ ประวัติตอนนี้จะเขียนเฉพาะเรื่องการประชุมวางหลักการ เพราะมีเรื่องวิชาการอยู่มาก ซึ่งข้าพเจ้าไ้เป็นตอนที่ ๑ ชื่อ "ความไ้ผันหาประชาธิปไตย" ถ้าหากข้าพเจ้าไ้แรงกล้าใจ คงจะไ้เขียนต่อไปอีกที่ละตอนซึ่งทุกตอนคงมีเนื้อหาระทุกตอน

(รองศาสตราจารย์ไพเราะ คัคติกุล)

ตอนที่ ๑

ความไม่แน่นอนหาประชาธิปไตย

โรงเรียนสาธิตเป็นโรงเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันฝึกหัดครู เช่น โรงเรียนสาธิต วิทยาลัยสวนสุนันทา โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยไอไอโอ สหรัฐอเมริกา ความมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิต ย่อมมีหลักใหญ่ด้วยกัน ๓ ประการ

๑. เป็นที่ฝึกสอน สังเกตการสอน ฝึกงาน และศึกษา ของนิสิตของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ซึ่งนิสิตผู้นั้นกำลังศึกษาอยู่ได้นำทฤษฎีวิธีสอนมาทดลองใช้

๒. เป็นที่ฝึกนิสัย อาจารย์ นักวิจัย ใฝ่มาทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อจัดการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดผล การแนะแนว และหลักสูตรให้เหมาะสม

๓. เพื่อนำวิธีสอน และทฤษฎีการสอนที่ดี และที่ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยมาทำการ "สาธิต" ให้ประจักษ์

ดังนั้นโรงเรียนสาธิต ๆ จึงมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Demonstration School Laboratory School หรือ University School ก็ได้ เพราะหน้าที่สำคัญของโรงเรียนสาธิตคงเหมือนกันทั้งนั้น

โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ซึ่งปัจจุบัน ชื่อว่า "โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" นั้น มีพิธีเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๙

ก่อนเปิดโรงเรียนสาธิต ใฝ่มีคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์การจัดตั้งโรงเรียนสาธิต ๗องค์ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ริเริ่มและเป็นประธานกรรมการ กรรมการที่ทรงคุณวุฒิ และมีหน้าที่เกี่ยวข้องอีก ๑๔ ท่าน ซึ่งในเรื่องนี้จะขอกล่าวนามเพิ่มเติมในการประชุม เพื่อมีบรรยากาศในสมัยนั้น

คณะกรรมการพิจารณาวางหลักการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา ฯ มี

าพต หนองหลวง ปั้น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการอธิบดีกรมการฝึกหัดครู - ประธาน

นายพงษ์อินทร สุขสมจร นายพิทักษ์ รักษาพลเกษตร นายเสนาะ ธรรมกรองดาภิรมย์

นายช่วย แสงสุชาติ ม.ร.ว.จบุรีพรหม กมลาศน์ นายกอด สวัสดิ์พิพานิชย์

นายสาโรช บัวศรี น.ส.สีลา จายนียะโยธิน นายสิงห์โต ปุกหุด

นายเทือก กุสุมา ณ อยุธยา น.ส.ปราณี เขาวนไชยสุ นายพูนจิตร มีกิ่งจาด

น.ส.ละม้ายมาศ ศรีพิทักษ์ น.ส.อุทัยวรรณ คัตตสินธุ์ นางไพเราะ คัตตสิกุล

- กรรมการและเลขานุการ

การประชุมที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ

การประชุมของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ประชุมครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๔๘๘

คณะกรรมการวางหลักการ ฯ ประชุมกันรวม ๗ ครั้ง ประชุมครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๔๘๘

ณ สำนักงานชั่วคราวในบริเวณโรงเรียนประถมศึกษา ฯ ประสานมิตร เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาราชการประจำ และมาจากหลายแห่ง กำหนดการประชุมจึงใช้เวลาบ่าย ๑๔.๐๐ น. ถึง ๑๗.๓๐ น. หรือกว่านั้น ๗พต ทานประธานไคร่กรุณาโปรดให้จัดเลี้ยงน้ำชา แก่ผู้เข้าประชุมด้วย เพื่อให้ประชุมตอนนอกเวลาราชการ ออกไปอีกได้สะดวก

เรื่องและข้อความต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อหาวิชาการ และหลักฐานต่าง ๆ ที่จะไต่ถามกล่าวต่อไปนี้เป็นเรื่องของการประชุมและคณะกรรมการ เกือบทั้งหมด

วัตถุประสงค์ในการประชุม

การประชุมมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ที่ทรงคุณวุฒิ และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับประถมศึกษา และการฝึกหัดครู ได้มาแสดงความคิดเห็น และเมื่อผู้ใดจะช่วยเหลือกันใดจะช่วยเหลือกัน เพื่อจัดตั้งโรงเรียนสาธิต ฯ ให้เป็นตัวอย่างและยกระดับการศึกษาให้ดีขึ้น

โดยทั่วไป โรงเรียนประถมศึกษายังอยู่ในระดั้มต่ำ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาของกรม
สามัญศึกษามีจำนวนมาก มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ภายหลังจากมีการปรับปรุงขึ้นในโรงเรียนจึงค่อยกระเตื้องขึ้น
ส่วนทางวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีการฝึกหัดครู จำเป็นต้องมีโรงเรียนสาธิตของตนเอง เพื่อดูวิธีสอน
และนำวิธีสอนที่ดีมาสอนเป็นตัวอย่าง และจำวิธีสอนที่ดีแล้วไปใช้

ความจริงโรงเรียนประถมที่โคกก่อสร้างขึ้นที่ชอชยประสานมิตรนี้ ได้มีแปลนและการก่อสร้าง
บางส่วนก่อนสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา คือ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ กรมสามัญศึกษา (เดิม) ชื่อที่เดิม
ที่ชอชยประสานมิตรเนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘ ตารางวา เหมาะที่จะจัดตั้งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา
าพตฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เขียนแผนผังวางรูปโรงเรียนขึ้น และให้
นายพิน สินธุเทก เป็นสถาปนิกออกแบบก่อสร้าง ลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๓
กรมสามัญศึกษา (เดิม) และกรมสามัญศึกษา (ใหม่) ได้ใช้งบประมาณก่อสร้างเป็นงวด ๆ ตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๕๓
ถึง พ.ศ. ๒๔๕๘

ครั้งเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ชอชยประสานมิตรได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา
จัดการสอนวิชาการศึกษาศาखाต่าง ๆ มีสาขาประถมศึกษาด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้โอนอาคารเรียน
โรงเรียนประถมที่ก่อสร้างค้างอยู่ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา และให้เงิน ก.ศ.ร.มาจัดการก่อสร้างให้เสร็จ
และให้จัดซื้ออุปกรณ์จำเป็นในการจัดตั้งโรงเรียนและเปิดทำการสอนได้ ใ้ทนายพูนจิตร มีกัจจาวล เป็น
สถาปนิก มีโครงการ เปิดให้ทันเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

การก่อสร้าง มีแปลนอยู่แล้ว แปลนการก่อสร้างมุ่งหมายให้ได้รับประโยชน์จากธรรมชาติ และให้โอกาส
เด็กกล้าแสดงตน แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการฝึกและสร้างประชาธิปไตย ให้ความสะดวกและส่งเสริม
สุขภาพอนามัย มีห้องบริการสำหรับครู มีห้องส่ง เอกการสอนเพื่อการฝึกหัดครูและการวิจัย

การก่อสร้างมุ่งหมายให้ประโยชน์จากธรรมชาติ ความมุ่งหมายที่จะให้เด็กนักเรียนอยู่ใกล้
ธรรมชาติมากที่สุดนั้น จากระเบียงข้างห้องเรียนไปก็มีสนามหญ้าติดต่อกันไปเลย และที่ริมสนามหญ้าติดกระเบียง
นั้นให้ปลูกไม้ดอก มีเนื้อที่คั้นบริเวณข้างห้องเรียนให้เด็กนักเรียนจัดทำสวนครัวไว้กินเอง มีวงสำหรับเลี้ยงไก่
เลี้ยงกระต่าย ในบริเวณเพื่อให้เด็กรักสัตว์ เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ และธรรมชาติของสัตว์จากประสบการณ์
ของตนเอง

ที่ตรงกลางของตึกเรียน โถงก่อสร้างชั้น ๒ ชั้น เพื่อบังแดด มีเวทีที่จะใช้สนามเป็นที่นั่งชม การแสดงบนเวทีได้ สนามหญ้าจะไครมเงาในเวลาบ่าย ที่เวทีนั้นจัดให้ใช้แสดงละคร เล่นดนตรีหรือแสดง อะไร ๆ ก็ได้

ส่วนตอนเช้าทางคานสระน้ำจะมีเงาร่ม สระน้ำพื้นเล็ก ๑ $\frac{๑}{๒}$ ฟุต ไม่มีอันตรายสำหรับเด็ก สระน้ำปูไม้ไผ่ไว้อาบ ทองการให้เป็นที่สถานที่สวยงามหยอหยินใจ ใซชอบสระน้ำปูเป็นที่นั่งพักผ่อน เล่านิทาน หรือประดิษฐ์งานการฝีมือ มีทางสำหรับขึ้นไปที่ชอบสระน้ำปู ๔ ด้านด้วยกัน

การก่อสร้างมุ่งหมายให้โอกาสเด็กกล้าแสดงตน แสดงความคิดเห็น การกล้าแสดงออก ซึ่งความคิดเห็น เป็นการ เริ่มฝึกความเห็น ประชาธิปไตย การก่อสร้างจัดห้องเรียนจึงให้พื้นที่เด็กจะได้ ฝึกการแสดงออก มีความกล้าที่จะแสดงตนในที่ประชุมได้ไว้ในห้องเรียนทุกห้อง ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมปีที่ ๔ เว้นชั้นเด็กเล็ก ๑ ห้องเรียน

- ชั้นประถมปีที่ ๑ มีแผนให้ขึ้นไปยืนพูดหน้าชน
- ชั้นประถมปีที่ ๒ เป็นระเบียบสูงกว่าพื้นห้อง
- ชั้นประถมปีที่ ๓ มีเวทีเล็ก ๆ
- ชั้นประถมปีที่ ๔ มีเวที มีมานเวที

แต่ละห้องมีห้องเล็ก ๆ หนึ่งกลางเพื่อเป็นหลังเวที มีตู้เก็บอุปกรณ์การสอนประจำห้อง ห้องเล็ก ๆ หลัง ห้องเรียนนั้นจัดใซเป็นห้องสังเกตการสอนการ เรียนใดควย เพราะมีกระจกมองเห็นภาพในห้องเรียน จากคานในห้องสังเกตการ เพียงคานเดียว ส่วนที่จะมองจากทางห้องเรียนนั้น จะเห็นเป็นเพียงกระจกเงา ธรรมดา (one - way mirror) ใซขอบกระจกทางเดียวมีช่องเล็กติดมาสนี้แก่เพื่อป้องกันแสง แต่ให้เสียงลอดออกมาได้

การก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในกานสุขภาพและเวลานามัย มีห้องพยาบาล ห้องทำฟัน มีโรงอาหาร โรงครัวเพื่อการ เลี้ยงอาหาร เด็ก ที่ปลายตึกเรียนเป็นห้องนำนัก เรียนชายและห้องนำนัก เรียน มีอ่างล้างมือที่อาบนำ การอาบนำ ใซอาบในกรณีจำเป็น เช่น หกลม เประอะเป็อื่น

ห้องพยาบาล จัดให้พยาบาลและทันตทานามัยประจำห้อง นอกจากจะใซให้บริการ คานป่วยใซ ปรุุมพยาบาลแล้ว มุ่งส่งเสริมคานการตรวจรักษาฟัน เพราะเด็กในวัยประถมเป็นระยะ เปลี่ยนแปลงฟัน ฟันน้ำนมจะยุทักและฟันจริงเริ่มขึ้น จึงใซใคมีการติดตั้ง เครื่องทำฟันขนาดกลางที่จะทำการถอนและอุดฟันได้ ในโรงเรียน

โรงอาหารและโรงครัว โรงอาหารจัดเป็นห้องเอนกประสงค์ มีพระพุทธรูป มีเวที
สำหรับการเล่นของเด็ก ไซ้เป็นที่ประชุมนักเรียนและพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีไหวครู พิธีแจกประกาศนียบัตร
การเล่นอาหาร เล่นแบบให้เด็กช่วยตัวเอง โรงครัวใช้เครื่องมือทันสมัยเพื่อประหยัด มีหม้อหุงข้าว
ควายไอน้ำหม้อต้มไต้ความสะอาดในการนึ่งอาหารอย่างอื่น และผลิตน้ำแก้วนึ่ง เหลืองให้นักเรียนได้ดื่มทั่วกัน

ห้องรับรอง อยู่ระหว่างห้องธุรการ และห้องพยาบาล ทางด้านหน้าของตึกเรียน
ประณตน์ เป็นห้องที่มีความมุ่งหมายพิเศษสำหรับการรับรองเป็นครั้งคราว พรรณที่จะให้ความสะดวก
และความประทับใจแก่ผู้มาในกรณีพิเศษ เช่น ผู้ที่โรงเรียนเชิญมาในพิธีของโรงเรียน ผู้บริจาคเงิน
หรือวัตถุบำรุงโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศที่สนใจมาศึกษาและดูงานของโรงเรียน มี
มีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขนาดใหญ่ติดผนัง และมีแท่นเล็ก ๆ สำหรับวางพาน
หรือแจกันดอกไม้ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในห้องนี้เป็นที่สักการะ และทำให้
เด็ก ๆ ครูอาจารย์ และผู้มาเยี่ยมได้เห็นและระลึกถึงสิ่งสำคัญสูงสุดของไทยทั้ง ๓ คือ ชาตินิยมชาติ
ที่เสาชิงช้าโรงเรียน ศาสนามีพระพุทธรูปที่ผนังบนเวทีในห้องเอนกประสงค์ (ห้องอาหารและห้องประชุม)
อยู่ในที่ที่เด็ก ๆ และทุกคนจะผ่านไปมาเห็นชัดเป็นประจำ และพระบรมฉายาลักษณ์ดีของรับรอง

ชุดรับแขกแบบเรียบ ๆ โต๊ะ เก้าอี้ชุดรับแขกและโต๊ะลงสมุดเยี่ยม ไซ้ไม้ซึ่งเป็นที่พยาบาล
ของไทย มานห้องเป็นผ้าพื้นเมืองของไทยมีพรมปูพื้น

ห้องรับรองนี้ ขอเขียนเลยพิธีเปิดโรงเรียนถึงเหตุการณ์สำคัญที่ควรได้เขียนไว้ด้วย และจงจำ
มรดก

เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เวลา ๑๕.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๙ องค์อุปถัมภ์สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนประถมสาธิต ฯ ได้เสด็จ
พระราชดำเนินมาในงานของสมาคมตามที่ไกรราบังคมทูลอัญเชิญ ได้เสด็จประทับลงพระนามในสมุดเยี่ยม
ในห้องรับรองนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน
เยี่ยมโรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
และลงพระนามในสมุดเยี่ยมในห้องรับรองนี้ทั้ง ๒ พระองค์

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้รับเสด็จ และนำเสด็จทั้ง ๒ คราว นับเป็นมหาสิริมงคล
แก่โรงเรียนประถมสาธิต ฯ เป็นต้นพัน

ห้องธุรการ อยู่ทางคานหน้าของตึกเรียนมีความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองและญาติติดต่อราชการ เพราะพอเขาจนถึงโรงเรียนถึงห้องธุรการ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ความสะอาดที่ใหม่จะมาให้ถึงแยกคนเข้าประตูโรงเรียน มี Counter ระหว่างญาติติดต่อและเจ้าหน้าที่ Counter มีความสูงเป็น ๒ ระดับ ระดับสูงขนาดใหญ่ ระดับเตี้ยหน่อยสำหรับขนาดเด็กนักเรียน

ห้องอาจารย์ใหญ่ อยู่เยื้องห้องธุรการ สถาปนิกได้ออกแบบใหม่กระจกคานหนึ่งที่จะมองเห็นบริเวณทั่วไปคานหน้าได้สะดวก ๗ ห้องนี้ อำนวยความสะดวกในคานเอกสารสิ่งพิมพ์ มีตู้เก็บเอกสาร มีเนื้อที่ห้องพอที่จะมี privacy ในทางปกครองและแนะแนวเด็กได้ ตลอดจนมีห้องนำเป็นเอกเทศ

ห้องเรียน ความจุของห้องเรียนประมณปีที่ ๑ - ประมณปีที่ ๔ เมื่อหักเนื้อที่เวที มุมหนังสือและอื่น ๆ แล้ว มีความกว้าง ๖ + ๕ ม. ห้องเล็กเล็ก ๕ + ๕ ม. คิดตามสวนมาตรฐานห้องเรียนสำหรับชั้นประมณต้องการ ๒.๕ + ๒.๕ ตารางเมตรต่อ ๑ คน ห้องประมณจึงควรจูนักเรียนได้ ๒๐ - ๒๕ คน ส่วนห้องเล็กเล็กมีเนื้อที่ ๕ + ๕ ม. จึงควรจูนักเรียน ๓๐ - ๓๒ คน

กระดานที่จะติดกับผนังห้องสำหรับให้นักเรียนเขียน เมื่อใดความสูงเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละชั้น เทียบความสูงและเทียบสูตร (๒ ส.) แล้ว ควรเป็นดังนี้

ป. ๑	สูง	๑๑๐ ซม.
ป. ๒	สูง	๑๒๐ ซม.
ป. ๓	สูง	๑๓๐ ซม.
ป. ๔	สูง	๑๔๐ ซม.

แสงสว่างในห้องเรียนวัดทางคานหน้าต่าง มีแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๒๐ ft.candle นอกจากระดับความสูงของกระดานสำหรับเด็กเขียนแล้ว ครูก็จัดต่าง ๆ เช่น เก้าอี้ โต๊ะเรียน อ่างล้างมือ โต๊ะ เก้าอี้กินข้าว จัดสร้างให้พอกับระดับความสูงของนักเรียน และให้สะดวกแก่การ เกษและขนย้าย

ระหว่างทางเดินบนตึกเรียนมีตู้กระจกคานฝาเป็นแผ่น Peg-Board เรียกว่า Show - window มีลักษณะเป็นส่วนโค้งเข้าไปในคานผนัง เพื่อจัดนิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ วิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งภาพและคำอธิบายง่าย ๆ ทั้งแสดงไว้ แต่ให้เบียดน้อย ๆ ให้นักเรียนได้มีประสบการณ์และหาความรู้ได้อย่างสะดวก เพราะอยู่ในที่ที่นักเรียนจะผ่านไปมาเสมอ

การรับเด็กเข้าเรียน

กฎเกณฑ์การรับเด็ก ได้พิจารณาถึงเรื่อง อายุ ชั้นเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครูอาจารย์ และ
เจ้าหน้าที่ หลักเกณฑ์การพิจารณารับนักเรียน

อายุ แต่เดิมมุ่งหมายจะให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ประถมปีที่ ๔ แต่เนื่องจากทาง

กรมสามัญศึกษาใครจะให้ชั้นเรียนที่เด็กจะเข้าเรียนก่อนชั้นประถม เพื่อเป็นตัวอย่าง ชั้นก่อนประถมศึกษา ๑
หรือชั้นเด็กเล็กนั้น จะมีประโยชน์ที่จะช่วยให้อายุการศึกษาแน่นอนที่ตามที่ได้ไปโรงเรียน หรือไม่มีโอกาสเข้าเรียน
ชั้นอนุบาล

อายุที่จะพิจารณารับจึงมีดังนี้

ชั้นเด็กเล็ก	๕	ขวบ
ชั้น ป.๑	๖	ขวบ
ชั้น ป.๒	๗	ขวบ
ชั้น ป.๓	๘	ขวบ
ชั้น ป.๔	๙	ขวบ

ชั้นเรียนและจำนวนนักเรียน ชั้นเรียนจะมี ๕ ชั้น ๖ ห้องเรียน นักเรียนรับทั้งหญิงชาย

ชั้นเด็กเล็ก	๑	ห้อง	๒๕	คน
ป.๑	๒	ห้อง	๕๐	คน
ป.๒	๑	ห้อง	๒๕	คน
ป.๓	๑	ห้อง	๒๕	คน
ป.๔	๑	ห้อง	๑๕	คน

ประถมศึกษาปีที่ ๑ รับ ๒ ห้องเพื่อรับนักเรียนที่ผ่านชั้นอนุบาลมา ๑ ห้อง และไม่เคยเรียนอนุบาล ๑ ห้อง
ครูอาจารย์จะได้อาจารย์จากวิทยาลัย นิสิตฝึกสอน อัตรากำลังชั้นตรี ๑๐ อัตรา พยาบาล ๑ อัตรา

หลักเกณฑ์การพิจารณาตัวนักเรียน

๑. นักเรียนที่จะรับเข้าเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ ควรเป็นเด็กที่มาจากผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคมต่างกัน โดยถือเอาจำนวนคนละกัน เพื่อได้ทำ Case Study และอบรมส่งเสริมระบบประชาธิปไตย และให้เข้าใจถึงจำนวนพอกัน

๒. รับนักเรียนเข้าเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ โดยถืออายุได้เปรียบ มีระดับความเจริญทางพัฒนาการและสติปัญญาพอ ๆ กัน เพราะจะได้เรียนไปด้วยกันได้ดีตามหลักการศึกษา และพัฒนาการ

๓. รับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ประถมปีที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ทุกคน เพื่อจะได้ทดลองเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน ทั้งครูและนิสิตจะได้มีงานสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาครบบริบูรณ์

๔. ดินที่อยู่ของนักเรียน ควรอยู่ไกลโรงเรียน เพื่อเด็กจะได้มาโรงเรียนได้สะดวกและปลอดภัย ถ้าบ้านอยู่ห่างไกลออกไปโรงเรียนจะต้องสอบถามการไปมาของเด็กให้เป็นที่แน่นอน ว่าเด็กจะเดินทางมาโรงเรียนได้สะดวกและปลอดภัย

๕. เพื่อให้โรงเรียนดำเนินไปได้ตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ จึงกำหนดรับนักเรียนชั้นละประมาณ ๒๕ คน

๖. มีกรรมการพิจารณาการรับนักเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการพิจารณาตัวนักเรียน นอกจากนี้การรับนักเรียนนั้นให้พิจารณาถึงการรับเด็กที่นำจะทำการศึกษากรือด้วย และให้พิจารณาการรับบุตรของผู้ที่ปฏิบัติงานวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นพิเศษ (Priority) ด้วย สำหรับปัญหาเด็กที่ผู้ปกครองมีฐานะไม่ดี ซึ่งจะรับไว้ประมาณ ๓๓% นั้น ให้คิดค่าขอเงินช่วยเหลือจากกองการศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษา ซึ่งอาจจะให้คิดคิดเฉลี่ยคนละ ๒๒๕ บาท

การเสริมสร้างประชาธิปไตย ให้มีการอบรมและปฏิบัติ โดยให้มีการฝึกการแสดงตน การพูดแสดงความคิดเห็น ความมีเหตุผล การเป็นผู้นำและผู้ตาม ให้นักเรียนมีการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น โดยการฉลัดเปลี่ยน มีการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนนักเรียน โดยมีบัตรเลือกตั้ง มีการลงคะแนน กลองลงคะแนน กระดาษลงคะแนนเสียง

ที่กล่าวมาแล้ว เป็นเนื้อหาของการประชุมครั้งที่ ๑ และได้ประชุมกันต่อไปจนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ มีเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ การคนควา อุปกรณ์การสอน และอื่น ๆ ที่ควรจะได้รวบรวมให้ปรากฏในเรื่องนี้

การอบรมครู

มีการอบรมครูที่จะทำการสอนในโรงเรียนสาธิต เพื่อเป็นการเตรียมตัว คร. กอ สวัสดิศึกษาธิช จะจัด Summer - Course ขึ้น การอบรมมีดังนี้

๑. ทดงใหญ่หลักสูตร จะวางโครงการอย่างไร
๒. การเตรียมวัสดุในการสอน การจัดหาหนังสือและอุปกรณ์
๓. วิธีสอน และวิธีสอนวิชาเฉพาะ
๔. การวัดผลการศึกษา วิธีจัดเครื่องมือ
๕. การจัดห้องเรียนและการปกครอง
๖. พัฒนาการของเด็ก (Child Development)

ขนาดตัวอักษรสำหรับเด็ก

คร. เสนาะ ธรรมชาติของตาคน ใดคนควาเรื่องขนาดของตัวอักษรได้ดังนี้

ชั้นเด็กเล็ก (อายุ ๕ ขวบขึ้นไป)	ตัวอักษร เสนหนาหนัก	สูง ๔ - ๕ ม.ม.
ป. ๑ (อายุ ๖ ขวบขึ้นไป)	ตัวอักษร เสนหนาหนัก	สูง ๔ - ๕ ม.ม.
ป. ๒ (อายุ ๗ ขวบขึ้นไป)	ตัวอักษร เสนธรรมดา	สูง ๔ - ๕ ม.ม.
ป. ๓ (อายุ ๘ ขวบขึ้นไป)	ตัวอักษร เสนธรรมดา	สูง ๓ - ๔ ม.ม.
ป. ๔ (อายุ ๙ ขวบขึ้นไป)	ไซตัวพิมพ์ธรรมดา	สูง ๒ - ๓ ม.ม.

ชนเด็กเล็กยังไม่ควรใช้แบบเรียน ควรใช้เป็น Chart ตัวอักษรใหญ่ ๆ มากกว่าขนาดตัวอักษรที่ใช้เขียนลงกระดาษ หรือกระดานหน้าชนเรียน

ชั้นเด็กเล็ก	ตัวอักษร	เสนาหาหนักอย่างน้อยที่สุด	๑	นิ้ว	สูง	๑ - ๒	นิ้ว
ป. ๑	"	"	๑	นิ้ว	สูง	๑ - ๒	นิ้ว
ป. ๒	"	"	๑	นิ้ว	สูง	๑	นิ้ว
ป. ๓	"	"	๑	นิ้ว	สูง	๑	นิ้ว
ป. ๔	"	"	๑	นิ้ว	สูง	๑	นิ้ว

ความสูงของตัวอักษรที่กล่าวไว้นี้ เป็นความสูง minimum ใช้พิมพ์คร่ำ และหนังสืออ่านสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก จะทำขึ้นใหม่ได้โดยผลิตขึ้นให้เด็กอ่านทีละแผน ๆ แลรวมเข้าไว้ด้วยกัน เป็น "Our Big - Book" หนังสือแบบเรียน (Text) ทำใหม่เอง

วิธีผลิตหนังสือสำหรับเด็กได้อีก คืออาจใช้ Tape Recorder เป็นเครื่องมือบันทึกทาน หรือเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์แล้วไว้วางมาใช้ในการสำรวจคำพูดของเด็กเพื่อประโยชน์ในการแต่งหนังสือสำหรับเด็กได้

หนังสือนิทาน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือคนควา หนังสือแบบเรียน รูปภาพ ใ้ Store - Room ไว้ที่ห้องขบม และใช้โดยการหมุนเวียนเปลี่ยนมาใช้ไว้ที่มุมหนังสือในห้องเรียน สำหรับนักเรียนใช้

หลักสูตร และ การ เรียน การ สอน :

โรงเรียนสาธิต เป็นโรงเรียนพิเศษที่จะต้องทดลอง คนควา และเป็นตัวอย่าง ดังนั้น เรื่องหลักสูตร และ การ เรียน การ สอน สามารถจะจัดทำอะไรเองได้ นอกจากในกรณีที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เช่น "การวัดผลการศึกษา" เป็นต้น

คณะกรรมการไคอภิปรายกันถึงเรื่อง "ประชาธิปไตย" และ "การสนทนาภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษา" อย่างกว้างขวางและตกลงว่า

(๑) คำว่า "ประชาธิปไตย" ผลการประมุ้ให้นักเรียนเข้าใจ "ประชาธิปไตย" โดยการสอนให้นักเรียนปฏิบัติตนไปในวิถีทางของประชาธิปไตย และให้ใ้มีความมุ่งหมายใ้มีการสนทนาประชาธิปไตยในโรงเรียนในหลักสูตรควย ใ้ฝึกหัดนักเรียน สามารถแสดงความคิดเห็น ใ้มีการหาเสียง

ลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนนักเรียน โดยมีบัตรลงคะแนน ที่รับคะแนน กรรมการนับคะแนน ทำนอง
การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

(๒) การสอน "ภาษาอังกฤษ" มีความเห็นว่าการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถม
จะทำให้เด็กไม่ได้เรียนภาษาของตนเองเต็มที่ การตั้งการสอนภาษาพร้อม ๆ กัน ๒ ภาษา
(bi - language) ผิดหลักการทางทฤษฎี จะมีปัญหาการพูดไม่ชัด เป็นต้น อย่างไรก็ตามเพื่อเป็น
การทดลองและสังคัมปัจจุบัน ในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะต้องเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษอยู่มาก คนตรี
เพลงประกอบจังหวะ หนังสืออ่านประกอบคนตรี นิทาน งานเสียง เป็นภาษาไทย สำหรับเด็กยังมีน้อย
จึงยังคงให้มีการสอนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษได้ แต่มีข้อเสนอเป็นภาษาหนึ่งต่างหาก ในหนังสือในห้องเรียน
ควรจัดให้มีหนังสือสำหรับเด็กเป็นภาษาอังกฤษจัดไว้ด้วย

ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางหลักสูตรการเรียนการสอน คณะกรรมการนี้ประกอบด้วย
ดร.สาโรช บัวศรี ประธานกรรมการ ดร.กอด สวัสดิ์พานิช ดร. Hanne J. Hicks
ดร. William Porter อาจารย์ไพเราะ คัดพิบูล เป็นกรรมการ อาจารย์ลีลา จายนัยโยธิน
เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการได้มีแผนปฏิบัติงาน วางหลักสูตร เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. Introductory Statement เพื่อได้ทราบถึงความประสงค์ ของคณะกรรมการ
ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร มีนโยบายหรือหน้าที่อย่างไร (Policy)

๒. Objectives มีความมุ่งหมายที่จะอบรมและให้การศึกษาแก่เด็กอย่างไร และมี
วิธีการสอนอย่างไร

๓. เมื่อได้ Objectives แล้วจึงสร้าง Curriculum Framework ต่อไป

นโยบาย

นโยบายหรือหน้าที่ของโรงเรียนสาธิตฯ โรงเรียนสาธิตต้องมี policy ดังต่อไปนี้

๑. เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฝึกหัดครูของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งมีสิทธิ์จะได้เป็นที่
Observe, participate และฝึกหัดสอนได้

๒. เป็น Laboratory School เพื่อทดลองทางหลักวิชาได้
๓. เป็น Demonstration School เพื่อให้นักศึกษา อาจารย์ จะไปมาครูโรงเรียนนี้ เป็นตัวอย่างว่าจะทำตามโรงเรียนนี้ได้อย่างไรบ้าง

วิธีสอนการเรียนการสอน

๑. วิธีสอน ให้ใช้วิธี Scientific Method
๒. การสอนในโรงเรียนประถม จะพยายามใช้วิธีการให้เกิด ideal ทางประชาธิปไตย ทั้งในทางหลักสูตร การบริหาร วิธีสอนและอื่น ๆ
๓. วิชาการต่าง ๆ ที่จะสอนในโรงเรียนประถม จะพยายามให้คุ้มค่าที่สุด และให้เป็น functional method
๔. วิชาที่จะสอนในโรงเรียนประถม จะพยายามให้นักเรียนเกิด creativity และใช้ความคิดของตัวเองอย่างเต็มที่
๕. วิชาการต่าง ๆ ที่จะสอนในโรงเรียนประถมนี้ จะพยายามใช้ resource ในทางการศึกษาที่มีอยู่ใน community นี้
๖. วิชาการต่าง ๆ ที่จะสอนในโรงเรียนประถมนี้ จะมีความมุ่งหมายที่แน่นอนไว้เป็นเกณฑ์

ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมาย มุ่งหมายให้การอบรมและการศึกษาให้เด็กได้มีอนามัยดี ความประพฤติ ความรู้ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ซึ่งจะทำให้ประกอบอาชีพได้ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ทานประธานได้นั้นในการ อบรมนักเรียนให้ด้ลักษณะนิสัย และบุคคลที่เด่น เ็นชัด "สุภาพ สุจริต ทาทางผิงผาย หลังตรง"

การอบรมและให้การศึกษแก่เด็กโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ

๔ หัวข้อใหญ่

๑. Self-Realization (สัจจการแห่งตน หรือการให้ความเจริญงอกงามแก่ตนเอง)
๒. Human Relationship (มนุษยสัมพันธ์)
๓. Economic Efficiency (สมรรถภาพในทางเศรษฐกิจ)
๔. Civic Responsibility (ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง)

การเตรียมครูอาจารย์

การเตรียมครูอาจารย์สำหรับโรงเรียนสาธิต ผู้ที่จะทำการสอนจะต้องเข้าร่วมรับการอบรมของกรมการฝึกหัดครูที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒ เมษายน - ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๙๕ การอบรมนี้เป็น Course หนึ่งใน Summer Course ชื่อ Curriculum in the Elementary School Course การอบรมแบ่งออกเป็น

๑. Curriculum
๒. Workshop I
๓. Workshop II

การอบรมเพื่อ

๑. ไตรจกจัดเนื้อเรื่องที่จะทำการสอน
๒. ไตรจกจัดวิธีสอน
๓. ไตรจกใช้อุปกรณ์
๔. ไตรจกวิธีทำงานร่วมกับเด็ก
๕. ไตรจกการวัดผล

อุปกรณ์การเรียนการสอน

ในเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนนี้ นายยง อิงคเวทย์ ได้รับความตั้งเป็นกรรมการช่วยดำเนินงานหนึ่ง เพื่อมาช่วยจัดเตรียมคานอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้จัดทำบัญชีอุปกรณ์แล้วเสร็จรูป และเสนอการจัดห้องเกี่ยวกับห้องที่จะให้เป็นโรงงานสำหรับครู ผลิตอุปกรณ์เองและห้องคลังอุปกรณ์ให้ควย ฯลฯ

คร. เสนาะ ธรรมครองอาคม เป็นกรรมการจัดซื้อเครื่องอุปกรณโสตทัศนศึกษา มีเครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับวิทยุ เครื่องเทปและเครื่องเล่นจานเสียง พร้อมทั้งเครื่องอัดเสียงเพลงสำหรับเด็กไว้ด้วย เครื่องเล่นเทปและเครื่องขยายเสียงมุ่งหมายให้เด็กไปทางประโยชน์ด้านภาษาที่ฟังให้เด็กเรียนได้อัดเสียง และคำพูดของตนเองและโคฟังด้วย

ระเบียบการต่าง ๆ

ในการประชุมพิจารณาการจัดตั้งโรงเรียนสาธิตนั้น ได้มีการวางระเบียบการต่าง ๆ ซึ่งรวบรวมไว้ท้ายตอนที่ ๑ นี้ สำหรับระเบียบการนี้ได้เน้นเรื่องสำคัญพิเศษไว้ ๒ เรื่องด้วยกัน คือ ให้มีโครงการอาหารเลี้ยงอาหารกลางวัน และอาหารว่าง ที่มีประโยชน์แก่นักเรียน อัตราค่าอาหารจะต้องไม่แพงเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่โรงเรียนจัดให้ทุกคน ค่าธรรมเนียมเรียนและอื่น ๆ นั้นให้ตั้งในอัตราปานกลาง เพื่อรับเด็กจากฐานะเศรษฐกิจ และสังคมต่าง ๆ กันได้ ระเบียบต่าง ๆ มีดังนี้

ระเบียบการรับสมัคร

ใบสมัคร เขารับการทดสอบคัดเลือก

ระเบียบประจำวัน (เวลาเข้าเรียนและหยุดพัก)

ระเบียบการเปิด - ปิด ภาคเรียน

ระเบียบการชำระค่าธรรมเนียมเรียน ค่าทัศนศึกษาและหย่อนใจ

ค่าอาหารกลางวัน อาหารว่าง อุปกรณ์การเรียน

ระเบียบเครื่องแต่งกายนักเรียน

การแนะแนว และระเบียบสะสม

Guidance - Program and Cumulative Record

คร.สาโรช ได้ให้ความเห็นแก่ที่ประชุมว่า ควรจะมีการแนะแนว (Guidance Program) ด้วย โรงเรียนควรมีนักจิตวิทยา (Psychologist) และทำหน้าที่สังคมสงเคราะห์ (Social-Worker) ไปด้วย ซึ่งคณะกรรมการตกลงให้หาผู้ที่สำเร็จวิชาสังคมสงเคราะห์จากสภาวัฒนธรรม ๑ ท่าน

การแนะแนว นอกจากจะมีเด็กวิทย์และนักสังคมสงเคราะห์แล้ว เครื่องมือที่สำคัญจะต้องมีระเบียบสะสม เพื่อประโยชน์ในการปกครองและศึกษากรณี

ระเบียบสะสม

Comulative Record

คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งพิจารณาความมุ่งหมาย และแบบระเบียบสะสมของนักเรียนโรงเรียนประชาสามัคคี มี ดร.เสนาะ ชรรณกรองอาคม อาจารย์เทือก กุสุมา ณ.อยุธยา นางไพเราะ ตัดติกุล และ นางพรหมโมปกรณ์กิจ

ความมุ่งหมาย

๑. เพื่อช่วยในการอบรมเด็กให้ Self-direction คือช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมสภาพตนเอง (คือรู้ว่าควรจะทำอย่างไร เรียนอะไร ตัวเองเป็นอย่างไร)

๒. ช่วยให้ครูเข้าใจเด็กและอบรมได้ถูกต้อง โดยที่ครูรู้อัตริยาของเด็ก และรู้อัตริยาของทางครอบครัวของเด็ก

๓. เพื่อประโยชน์ในการวิจัยการศึกษาของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก

๔. เพื่อประโยชน์ในการเขียนรายงาน และส่งจดหมายของทางโรงเรียนถึงผู้ปกครองนักเรียน สำหรับแบบระเบียบสะสมนั้นจะได้ออกแบบกันต่อไป ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ใ้กว้างไว้แล้วนี้

ระเบียบการต่าง ๆ

กตณพธี เปิดโรงเรียน ได้มีระเบียบการต่าง ๆ ระเบียบการรับสมัคร ระเบียบเครื่องแต่งกายนักเรียน

ประกาศตั้งโรงเรียน

การประชุมวางหลักการในการดำเนินงานวางหลักเกณฑ์ และจัดตั้งโรงเรียนประชาสามัคคี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้เริ่มประชุมครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๔๘๔ ประชุมครั้งที่ ๗ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๔๘๕ ใ้วางหลักเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์ บุคคลากร ได้เสร็จสิ้น

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศตั้งโรงเรียน เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๕๕
เรียกว่า "โรงเรียนประถมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา" ชื่อภาษาอังกฤษ "THE COLLEGE
OF EDUCATION ELEMENTARY SCHOOL"

สถาปนิกของโรงเรียน

สถาปนิกของโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มแรกก่อนมีการประชุมนั้นจำเป็นต้องขอลาวยอนตั้งแต่
พ.ศ. ๒๔๕๑ ไวควย

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ กรมสามัญศึกษา (เดิม) ชื่อที่คิดที่ชวนประสานมิตร เพราะที่จะจัดตั้ง
เป็นโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นที่ยึดสอน ๆ พจน วัฒนหลวง ปิ่น มาลากุล
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ในขณะนั้น) เป็นผู้เขียนแผนผังวางรูปโรงเรียนขึ้นตามหลักเกณฑ์ และ
วัตถุประสงค์ของโรงเรียนระดับประถมที่ดี และได้ให้นายพิณ สนิชสุเสก เป็นสถาปนิก ออกแบบก่อสร้าง
ลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ สังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม) และกรมสามัญศึกษา (ใหม่)
ได้ใช้งบประมาณก่อสร้างเป็นงวด ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๕๘

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ โอนงานก่อสร้างที่ค้างอยู่ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
และให้เงิน ก.ศ.ร. จำนวนหนึ่ง จัดก่อสร้างให้เสร็จพร้อมทั้งจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น นายพูนจิตร มิกังวาล
เป็นสถาปนิก เป็นกรรมการร่วมกับคณะกรรมการพิจารณาจัดตั้งโรงเรียนสาธิต ๆ เพื่อประสานงานให้
สอดคล้องกับความต้องการและความมุ่งหมายทางการศึกษา และทางฝ่ายสถาปนิก เสนอ โรงเรียนมี
นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตย การก่อสร้างก็ให้โอกาสนักเรียนฝึกการพูด การแสดง และมีอิสระให้การ
ออกความคิดเห็น และมีเหตุผล มีห้องอาหารที่นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบช่วยเหลือตัวเอง นายพูนจิตร
ได้เป็นสถาปนิกให้ในการก่อสร้างส่วนใหญ่นี้ได้เสร็จแล้วจึงได้มีประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษา ในการ
เข้าเรียนให้มีการทดสอบเด็ก และรับเข้าตามความประสงค์จะทำการทดสอบคนคิดว่า พัฒนาการของเด็ก
ที่เคยผ่านอนุบาล และไม่เคยผ่านอนุบาล ทดสอบพัฒนาการและความพร้อมของเด็กที่จะเข้าเรียนชั้นเด็กเล็ก
(อายุ ๕ - ๖ ขวบ) เมื่อทดสอบนักเรียนแล้ว ได้มีพิธีเปิดโรงเรียน พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มาทำพิธีเปิดโรงเรียน เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๕

าพตฯ หม่อมหลวงปิ่น เป็นผู้รายงาน มีข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปกครองนักเรียนมาในพิธี
พร้อมทั้ง มีการแสดงบนเวทีสนามนั่งกลางแจ้ง (แต่แคคไมรอน)

เมื่อเปิดโรงเรียนแล้ว โรงเรียนได้ยึดหลักนโยบาย ๓ ประการ
กรรมการไต่ตกลงวางไว้อลอลมา

- ๑. เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฝึกหัดครูของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งนิสิตจะได้ใช้เป็นที่
สังเกตการสอน และการจัดโรงเรียน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและฝึกหัดสอนได้
- ๒. เป็นสถานที่ศึกษาคนควา และวิจัยเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็ก และทดลอง
หลักสูตรทางประถมศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
- ๓. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่จะต้องจัดให้อยู่ในระดับที่ดี เพื่อให้นักการศึกษาจะได้ดูเป็น
แบบอย่าง นำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนประถมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

เพลงประจำโรงเรียน

เพลงประณมสาธิต

เนอร่อง ไพเราะ ศติศักดิ์
ทำนอง อวบ เหมรัชตะ

เกลานักเรียนประณมสาธิต
เพื่อเน้นคนมีวิชา
อบรมพร วมพรักสามัคคี
ซื่อสัตย์สุจริต เป็นนิจกาล

มุ่งจิตหมั่น เรือนเพียรศึกษา
แกลวกลาแข่งขันขยันงาน
กิริยาพาที่อดทนหวาน
รักษาศิริกถินฐานบ้าน เมืองเอย

เพลงนำ

เนอร่อง	สุคา	บุษปถกษ
ทำนอง	ฉวบ	เหมรัชตะ

แลดูน้ำพุอันพวยพุ่ง	เป็นสีรุ้งในแสงสุริยฉาย
ในแสงจันทร์กระจ่างก็พร่างพราย	ราวกับสายน้ำนี้มีชีวิต
เป็นภาพอันพาใจให้เริงรา	ชื่นตากว่าน้ำนิ่งสนิท
เหมือนใบหนายิ้มยวนยอชมชวนพิศ	ชื่นจิตยิ่งกว่าหมาเฉยเมย

นอกจากนี้ยังมีเพลงเด็กที่อาจารย์ฉวบ เหมรัชตะ แต่งไว้ไว้อีกหลายเพลง เช่น
 แปรงสีพื้นเล็ก ๆ นอนเสียเด็ก ๆ ในรุคิน เป็นต้น

เมื่อเขียนถึงเพลงนำนี้ เหมือนได้ยินเสียงเพลงนี้ร้องบ่อย ๆ ที่โรงเรียนประถมสาธิต ๆ
 และเสียงวิทยุศึกษาออกอากาศเพลงนี้เป็นเพลงระดับประถม มีความสนุกสนานและชื่นชมมาก แต่เสียงจาก
 วิทยุที่เดียวกันนี้เพลงนี้ว่าเป็นเพลงที่เต็มไปด้วยอารมณ์ธรรมชาติที่อ่อนหวาน

รายนามอาจารย์ และเจ้าหน้าที่

รายนามอาจารย์ และเจ้าหน้าที่เมื่อแรกเปิดโรงเรียนมี ๑๔ ท่าน มีนักเรียนชายหญิง ๑๕๐ คน มีนักเรียน ๒ ห้องเรียน นอกจกนักเรียนแล้วจะมีนิสิตมาทำงาน ฝึกงาน และฝึกสอน มีนักการศึกษา ครู อาจารย์ ชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียนด้วย

อาจารย์และเจ้าหน้าที่มี

นางไพเราะ คัดติกุล (อาจารย์ใหญ่)

หม่อมเจ้าหญิงประภาพรรณี ภาณุพันธุ์ (ป. ๔)

นางสาวประอร คุณะคิด (เด็กเล็ก)

นายเทพ สุนทรบุญกิจ (ป. ๓)

นายฉวย เหมรัชตะ (กิจกรรม)

นางสาวลัดดา แก้วศิษฐ์ (ป. ๒)

นางสาวอรุณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (สตรี)

นางสาวจริย์ จันทิจารย์ (ป. ๑ ก.)

นายประจวบ ปุณณบุตร (อุปการ)

นายสถฤทธิเดช สมบัติพานิช (ป. ๑ ข.)

นางเสาวภาคย์ ประดิษฐ์พงษ์ (ตามวัย)

นางสาวฉวีวรรณ เปี่ยมเพ็ญพูน (เด็กเล็ก)

นางสาวสุจิตรา ศรีวิวัฒนกุล (โภชนาการ)

นางชูศรี บุญตานนท์ (ธุรการ)

การ เรียนรู้ที่ เกิดจากการ เล่น

โดย มัทชนิ . ตุกยาทร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การนำเด็กวัยก่อนเข้าเรียน (๓ - ๕) ไปเข้าโรงเรียนอนุบาลนั้น นอกจากจะช่วยให้คุณแม่ออกไปทำงานนอกบ้านหมดความกังวลใจในการที่ตองหาพี่เลี้ยงมาคอยดูแลเด็กแล้ว ยังเป็นผลดีแก่เด็กอย่างยิ่ง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจากโรงเรียนอนุบาลในช่วงนี้เปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างบ้านกับโรงเรียนประดม

เด็กมีความสุขที่ได้เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กได้เรียนรู้ที่จะเกี่ยวข้องกับเพื่อนและผู้ใหญ่ที่นอกเหนือจาก พ่อ แม่ ญาติ พี่น้องหรือพี่เลี้ยง ช่วยให้เด็กรู้จักอยู่ในสังคมที่กว้างขึ้นจากบ้านแล้วขยับให้กว้างจากโรงเรียนไปสู่สังคมกับกลุ่มคนอื่นในชุมชนและธรรมชาติแวดล้อมอย่างมีความสุขส่งเสริมให้เด็กมองเห็นว่า

กิจกรรมในชั้นอนุบาล เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถช่วยตัวเองได้ มีความพร้อมที่จะเล่นไปอยู่ชั้นประถมอย่างมีความสุข วัตถุประสงค์ที่ศึกษาหาความรู้ มองเห็นว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องน่าสนใจและสนุกสนาน ไม่ได้มุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ แต่ถือเป็นผลพลอยได้ เมื่อเด็กมีความพร้อม ความต้องการ และสนใจที่จะอ่านเขียน

ถึงแม้เด็กวัยนี้จะไม่ได้เขียนเลข เรื่องราวเป็นตัวหนังสือ แต่เขาได้เขียนเลขสิ่งต่าง ๆ ที่เขารู้สึกนึกคิด และมองเห็นอยู่แล้วเกือบทุกวัน จะเห็นได้จากภาพที่เขาเขียน บางครั้งถ้าผู้ใหญ่แสดงความสนใจ เขาจะเล่าให้ฟังได้เป็นเรื่องเป็นราว เช่น "นี่คุณคเขียนกำลังซื้อมอเตอร์ไซด์ไปปราบผู้ร้าย มอเตอร์ไซด์คันนี้เป็นมอเตอร์ไซด์พิเศษ มีปีกบินได้..." หรือ "นี่บ้านของหนู นี่แม่ของหนู นี่หมาของหนูกับตัวหนูกำลังเดินไปตลาด..." ถ้าผู้ใหญ่ให้เวลาสนใจรับฟังก็จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กคิดและสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาเป็นคำพูด

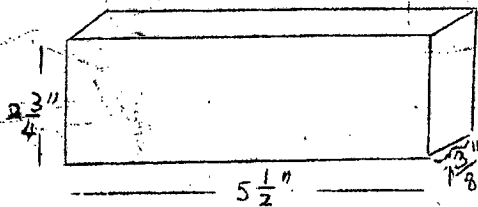
เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการ เล่นของเล่นที่มีจำนวน และชนิดมากกว่าที่บ้าน
 ของเล่นต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากจะช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการ และ
 ความริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว ยังส่งเสริมให้เด็กชอบการทดลองค้นคว้า ส่งเสริมพัฒนาการทาง
 ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมให้เด็กรักและรู้จักรับผิดชอบสิ่งของที่เป็นส่วนรวม
 รู้จักเก็บระวางรักษาของ เป็นระเบียบ มีความโอเคออารีรู้จักการแบ่งปัน

ขอยกตัวอย่างประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการ เล่นของเล่น ประเภทถนนไม้ Block
 ซึ่งมีรูปทรง และขนาดต่างกันดังนี้

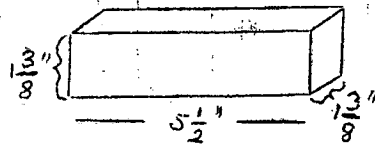
รูปที่ ๑ เป็นถนนไม้รูปทรงต่าง ๆ

- หมายเลข ๖ และ ๑๐ จำนวนแบบละ ๘ ก้อน
- หมายเลข ๑, ๓, ๔, ๕, ๗, ๘ และ ๑๒ จำนวนแบบละ ๘ ก้อน
- หมายเลข ๒ และ ๙ จำนวนแบบละ ๖ ก้อน

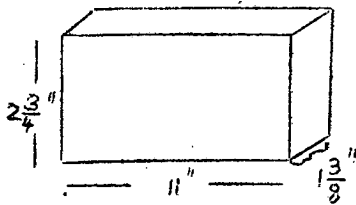
1



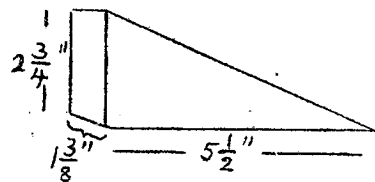
2



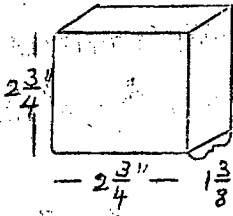
3



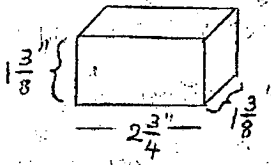
4



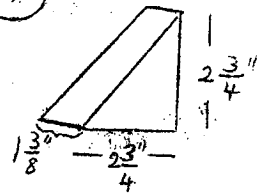
5



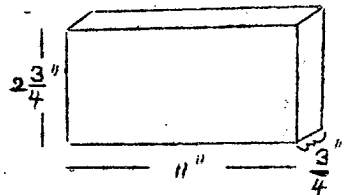
6



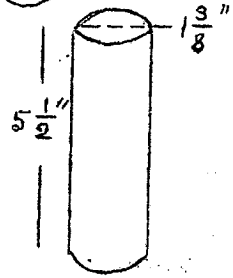
7



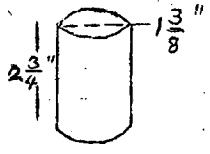
8



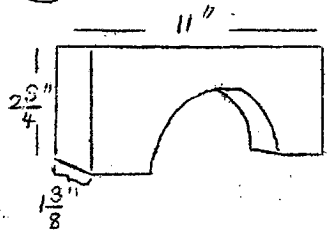
9



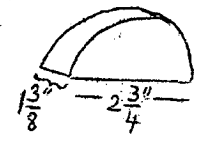
10



11



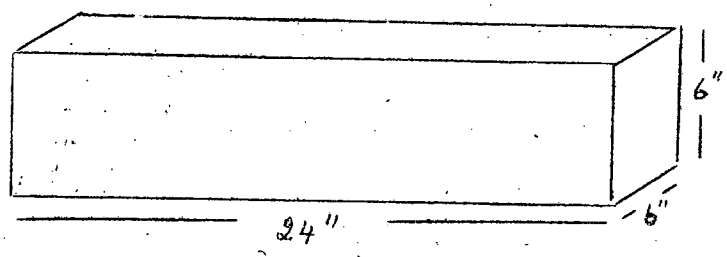
12



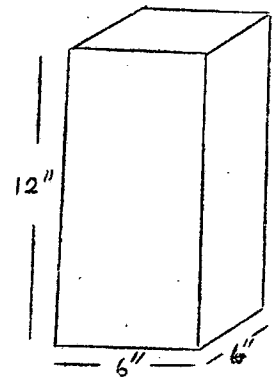
ชุดที่ ๒ เป็นกล่องไม้ทำด้วยไม้ฉันทันน้ำหนักเบา เด็กสามารถยกเคลื่อนย้ายได้สะดวก

- กล่องหมายเลข ๑ จำนวน ๔ ชิ้น
- กล่องหมายเลข ๒ จำนวน ๑๐ ชิ้น
- กล่องหมายเลข ๓ จำนวน ๖ ชิ้น
- กล่องหมายเลข ๔ จำนวน ๘ ชิ้น
- กล่องหมายเลข ๕ และ ๖ จำนวน ๘ ชิ้น

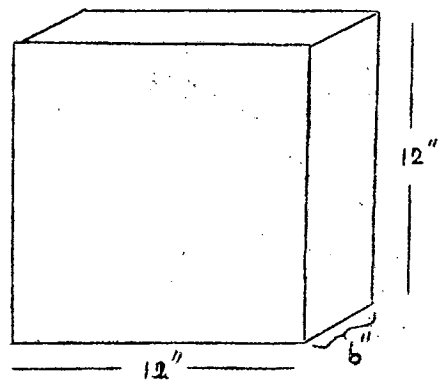
1



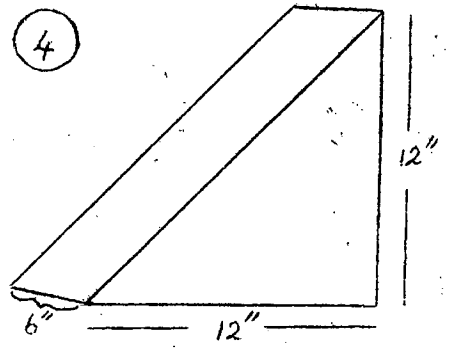
2



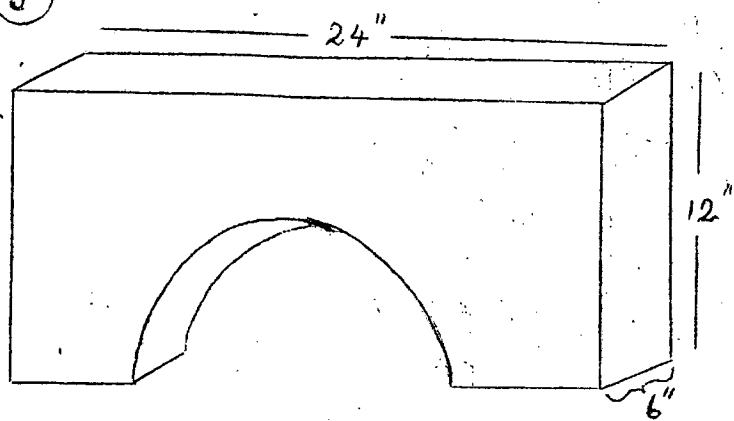
3



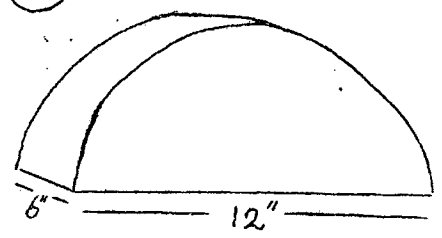
4



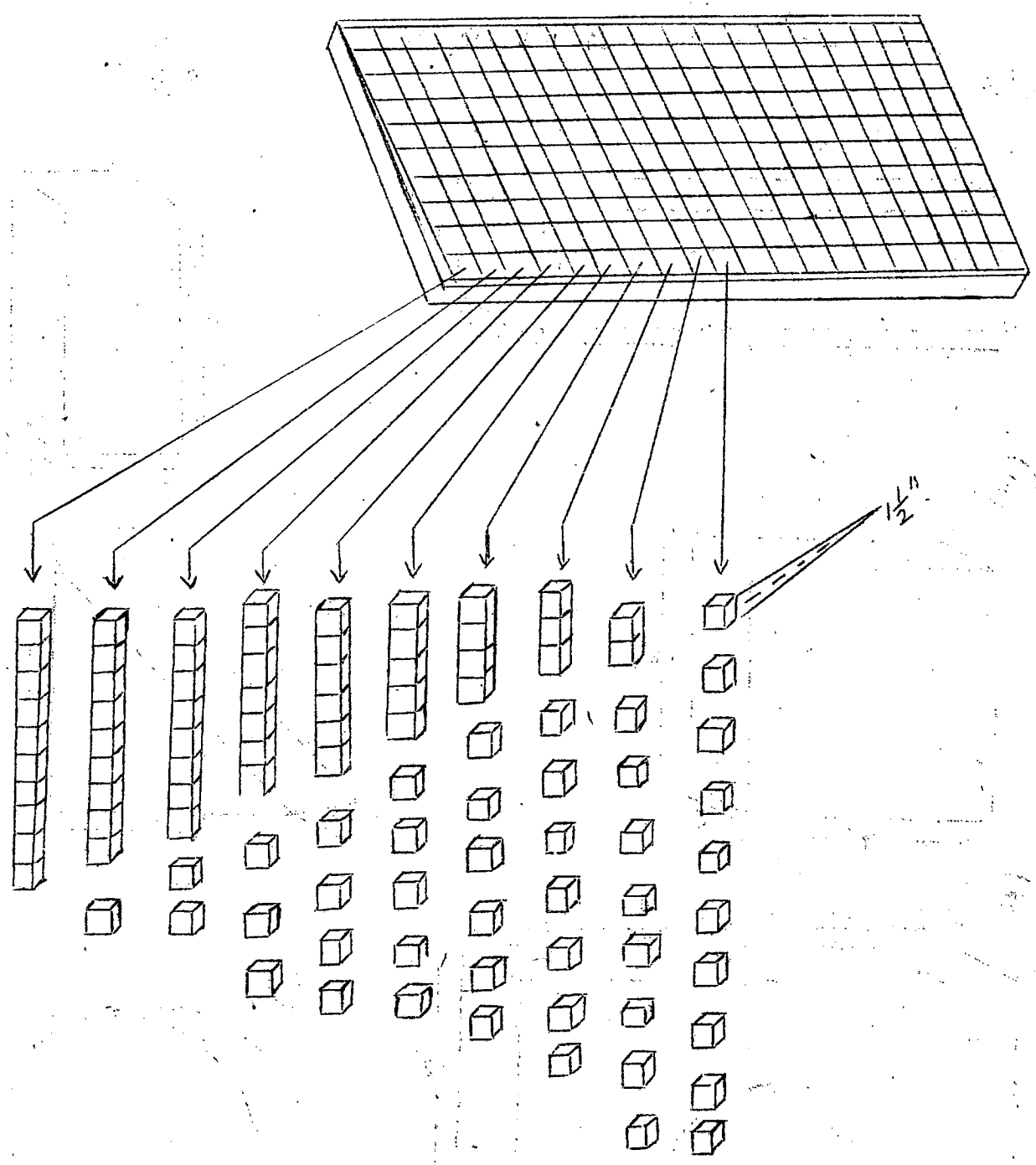
5



6



ชุดที่ ๓ เป็นก้อนไม้ขนาด $1 \frac{1}{2}$ " \times $1 \frac{1}{2}$ " \times $1 \frac{1}{2}$ " จำนวน ๑๑๐ ก้อน
 และแท่งไม้ความยาวตั้งแต่ ๓" ถึง ๑๕" ทุกเส้นมีรอยบากตามแบบได้ในกะบะไม้
 เนื้อห่ากัก



จากการเล่นกอนไม้ (Block) ทั้ง ๓ ชุดข้างกล่าว เด็กจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ
ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พัฒนาการทางกายภาพ — เกิดจากการที่เด็ก หยิบ ยก แบก ขนกอนไม้ขนาดต่าง ๆ เหล่านี้

พัฒนาการทางอารมณ์ — เกิดความเพลิดเพลิน ได้แสดงออกอย่างเต็มที่

— เกิดความมั่นใจในตนเอง ภาคภูมิใจ เมื่อพบความสำเร็จในการ
ตอกกอนไม้เป็นกอสรางต่าง ๆ บางครั้งถึงกับรักชวนเพื่อน ๆ
หรือครูปูหมำคุณผลงานของเขา

พัฒนาการทางสังคม — เด็กเรียนรู้ที่จะเล่น ทำงาน หรืออยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข

— มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักช่วยเหลือเพื่อน

— รู้จักรับผิดชอบของส่วนรวม เมื่อเด็กเล่นกอนด้วยกัน เกมเขาที่
ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี

— เด็กเรียนรู้ที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น เมื่อเพื่อน
เสนอว่า "ยกกอนนี้มาทำเป็นประตูใหม่" จะมีการแสดงความคิดเห็น
และให้เหตุผลซึ่งกันและกัน

— เรียนรู้การขอโทษและรู้จักให้อภัย เช่น เมื่อเกิดมีการทำกอนไม้
พลาดมือตกไปถูกเท้าเพื่อน เป็นต้น

พัฒนาการทางด้านภาษา — ขณะที่เด็กกำลังตอกกอนไม้ เขาจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดออกมา
ให้คนอื่นเข้าใจด้วยการใช้คำพูด หรือพูดคนเดียว

— เด็กเรียนรู้ที่จะใช้ภาษาพูดติดต่อกับผู้อื่น เช่น เมื่อเขาต้องการ
กอนไม้เพิ่มเติมสำหรับสิ่งก่อสร้างของเขา เขาจะพูดอย่างไร
จึงจะได้อกอนไม้จากเพื่อนที่นั่งเล่นอยู่ด้วยกันใกล้ ๆ หรือจะแสดง
ท่าทางและใช้คำพูดอย่างไรจึงจะถูกเพื่อนเหมา และไม่ได้อกอนไม้
ที่ต้องการ

พัฒนาการทางจิตวิทยา

- นอกจากเด็กจะเกิดความสุข เพลิดเพลินจากการใช้ก้นไม้ทอ เป็นสิ่งต่าง ๆ ตามจินตนาการของเขาแล้ว เด็กจะได้เรียนรู้ สิ่งต่อไปนี้

๑. จำนวน

- จากการที่เด็กนำก้นไม้มาเรียงสมมติเป็นตุ๊กตไฟ ก้อนขนม ฯลฯ และนับไปตามลำดับ

๒. ปริมาณ

- เมื่อเด็กแบ่งก้นไม้ให้เพื่อน จะมีการพูดถึงเรื่อง มากน้อย

๓. รูปร่าง - ขนาด

- เมื่อเด็กนำก้นไม้เหล่านี้มาทอเป็นสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เด็กจะมองเห็น และได้สัมผัสกับความแตกต่างระหว่าง ก้นไม้เหล่านี้ และจากการที่ครูชวนสนทนาซักถาม

๔. ความยาว - ส่วนสูง

- เมื่อเด็กเล่นด้วยกัน และแข่งขันกันต่อก้นไม้ จะมีการ พูดถึง และเปรียบเทียบเรื่องความยาวและส่วนสูง

๕. น้ำหนัก - สมดุลย์

- เด็กจะสังเกตพบเมื่อเขาเล่นก้นไม้ที่มีขนาดต่างกัน
- เด็กจะเรียนรู้ เมื่อเขาต่อสิ่งก่อสร้างสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ หรือเมื่อเขาต้องการสร้างบ้าน เขาจะสังเกตพบว่า เขาพยายามหาท่อนไม้ที่จะนำมาเป็นเสาให้มีส่วนสูง เท่า ๆ กัน จึงจะวางส่วนที่เป็นหลังคาได้

๖. แรง

- ข้อนี้ครูสังเกตเห็นได้จากการเล่น โดยเอาก้อนไม้แห้งยาว มาสมมติเป็นปืนใหญ่ และสมมุติก้อนไม้ถูกยิงตกเป็นลูกกระสุน เด็กจะเอาลูกกระสุนวางกึ่งกลางแท่งไม้ที่สมมติเป็นปืนใหญ่ แล้วไขไม้ยาวอีกแท่งหนึ่ง ตั้งเล็งกับลูกกระสุน เขาไปข้างหน้า โดยเร็ว แรงดันที่เกิดขึ้นจะทำให้ก้อนไม้ที่ถูกสมมติเป็นลูกกระสุน พุ่งไปข้างหน้าทันที

๗. พันท

- เมื่อเด็กเล่นก้อนไม้ที่มีขนาดต่างกัน เด็กจะพบความแตกต่างของ พันทิศทางหน้าของก้อนไม้แบบต่าง ๆ นั้น
- เมื่อเด็กเล่นก้อนไม้ขนาดต่างกัน เด็กจะพบว่า ถ้าเขาต้องการ เล่นก้อนไม้ขนาดเล็ก เขาอาจนั่งเล่นบนพันทอง หรือหน้าก้อนไม้ที่ วางบนโต๊ะแล้วนั่งเล่นได้ แต่ก้อนไม้ขนาดใหญ่เขาจะเล่นได้ บนพันทองเท่านั้น
- เด็กจะสังเกตเห็นเมื่อเก็บก้อนไม้ใส่กระบะแบบที่จำกัดเนื้อที่

นอกจากนี้ก้อนไม้ชุดที่ ๓ ยังเป็นอุปกรณ์เสริมวิธีบวกลบคูณหาร ในชั้นประถมได้ช่วย การเรียนรู้ที่เด็กได้รับจากการเล่นของเล่นประเภทก้อนไม้ ตามที่โดยกตัวอย่างมานี้คงจะช่วย ใหญ่ปกครองบางท่านที่มีความกังวลใจ ว่าบั้นนี้ใคร่สงบุตรหลาน เขาเรียนขนาดเกือบ ๒ เดือนแล้ว แต่ยังไม่อ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ เกิดความรู้สึกสบายใจขึ้นมา

ความสามัคคีที่จะทำให้อาชาติอยู่รอด

โดย ศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ รัทนะเขต เกษ

เมื่อพูดถึงความสามัคคี หลายคนย่อมเข้าใจในความหมายคืออยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ความหมายไว้ในที่นี้ ผู้เขียนมุ่งที่จะชี้ให้เห็นว่า ความสามัคคีนี้มีอยู่หลายรูปแบบ และหลายลำดับด้วยกัน ความสามัคคีในกลุ่มเล็ก ๆ ที่ปรากฏอยู่ทั่วไปก็ได้แก่ เพื่อนกันกาแฟ เพื่อนกันเหล้า เพื่อนเล่นไพ่ เพื่อนเล่นหมา เพื่อนเล่นลอตเตอรี่ ความสามัคคีดังกล่าวนี้แม้แรงผูกมิตรจริงอยู่ไม่มากนัก ความสามัคคีในแบบรูปที่มีแรงผูกมิตรจริงที่แน่นแฟ้นมากกว่านั้น เช่น ความสามัคคีของคนในครอบครัว เกี่ยวกับครอบครัวที่ตนเอง ความสามัคคีในแบบรูปที่ขยายวงออกไป ได้แก่ เพื่อนนักเรียน เพื่อนร่วมโรงเรียน สมาคมที่ไป สมาคมวิชาการต่าง ๆ สมาคมอาชีพต่าง ๆ สำหรับความสามัคคีที่ยึดเหนี่ยวให้คนอยู่รวมกันได้ยาวนานอีกแบบรูปหนึ่งก็ได้แก่ศาสนา ซึ่งเกิดขึ้นมานานมาแล้ว แบบรูปของความสามัคคีใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศของเราได้แก่ ระเบียบการปกครอง และลัทธิการเมืองที่เขามาแสดงบทบาทในสังคมของเราซึ่งเราจะต้องมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นประเทศของเราได้ใช้มานานถึงสี่สิบห้าปีแล้ว แต่ยังไม่มั่นคงจริง ต้องมีการผัดตักเพื่อแก้ไขปรับปรุงกันตลอดมา ถึงแม้ว่าเราจะได้มีการปกครองแบบมานานแล้ว แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สู้จะเข้าใจว่าประชาธิปไตยคืออะไร จึงมักจะเกิดความสับสนขึ้น เมื่อลัทธิการเมืองฝ่ายตรงข้ามอ้างว่าการปกครองตามลัทธิของเขาที่เป็นประชาธิปไตยเหมือนกัน จึงเกิดความงงงันกันขึ้นโดยไม่รู้ฝ่ายไหนเป็นประชาธิปไตยกันแน่ ไม่รู้แนวประชาธิปไตยแบบใหม่จะดีกว่ากัน โดยเหตุนี้ประชาชนคนไทยจึงตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อ และการขี้นำของลัทธิการเมืองฝ่ายตรงข้ามกับประชาธิปไตยได้ง่าย นับเป็นภัยอันใหญ่หลวงแก่ประเทศไทย

ระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมความสามัคคีในทุกกระดืบ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่โตในระดับชาติ มิได้มีเจตนาที่จะทำลาย แต่มีเจตนาที่จะช่วยสร้างสรรค์โดยแท้

ดังนั้นคนไทยเราจึงมีความเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ถ้าหากได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในประชาธิปไตยกันอย่างเต็มที่ก็ย่อมจะเกิดแรงสามัคคีในแบบรูปของประชาธิปไตยรั้วรั้วชาติไทยโดยความมั่นคง

พื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย ก็คือ เสรีภาพ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ตามนี้ประชาชนจะต้องมีพฤติกรรมประชาธิปไตย ๓ ข้อ คือ

๑. เคารพในเหตุผลของกันและกัน
๒. แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ให้แก่กันและกัน
๓. ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจการงานของหมู่คณะ

เมื่อทุกคนยึดถือในหลักการพื้นฐานเหล่านี้ ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความสามัคคีในแบบรูปของประชาธิปไตย จนขยายขอบเขตกว้างออกไปจนเป็นความสามัคคีในระดับชาติ อันจะเป็นแรงรั้วรั้วให้คนทั้งชาติอยู่รวมกันอย่างมั่นคงปลอดภัย เราทุกคนคงอยากจะให้ประชาชนคนไทยเรามีความสามัคคีแบบนี้นั่น แต่ในระหว่างทางที่ประเทศของเรากำลังเดินทางไปตามวิถีของประชาธิปไตยนั้น ก็ยังเกิดมีลัทธิการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม มุ่งจะปฏิบัติสังคมนิยม และทำลายล้างระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันเป็นที่หวงแหนของเรา จึงเป็นปัญหาสำคัญที่เราจะต้องช่วยกันแก้ไขให้ตกไป

/ เราเห็นกันว่าในปัจจุบันนี้ ลำพังแต่พลังสามัคคีในแบบรูปประชาธิปไตยของเรา ยังไม่พอที่จะรักษาประเทศชาติให้มั่นคงปลอดภัยได้ จึงเกิดความวิตกกังวลกันขึ้นทั่วไป ปัจจุบันนี้แนวโน้มการป้องกันภัยจากลัทธิการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามของเรา ปรากฏออกมาในแบบรูปของการ تهدุชนชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นอุดมการณ์รักษาเอกราชของชาติไว้ได้ตลอดมา เป็นแบบรูปของความสามัคคีที่ปฏิบัติได้ผลมาแล้วในอดีต ผู้เขียนเห็นด้วยกับหลักการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ แต่ใครจะเสนอให้ดำเนินงานเป็นระบบ และมีแผนงานที่แน่นอน โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนนั้น ควรจะกำหนดให้ศึกษาอบรมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

อุดมการณ์ชาติไทย

อุดมการณ์ประชาธิปไตย

ความรู้ความเข้าใจในลัทธิการเมืองต่าง ๆ

ความรู้และทักษะในการท้องถิ่น และประชาชาติ

เมื่อประชาชนคนไทยมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารบ้านเมืองดีแล้วก็จะ
ไม่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อของการขี้น้ำของฝ่ายตรงกันข้ามอย่างแน่นอน ชาติก็จะมั่นคง
ปลอดภัย ทั้งนี้เพราะประชาชนมีภูมิคุ้มกันตัวเองเช่นเดียวกับที่ร่างกายมีภูมิคุ้มกันโรค

จริยธรรมเริ่มต้นแทนไหน ?

ฉันพนา ภาคบงกช

ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น หากสืบสาวราว เรื่องถึงต้นตอจะพบว่าสาเหตุมาจาก "คน" ทั้งนี้ สาเหตุแห่งความยุ่งยากมักจะมาจากการขาดคุณธรรมของคน เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะความรู้สึกนึกคิด และทัศนคติตลอดจนความเชื่อผิดๆ ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น ดังนั้นถ้าจะแก้ปัญหานั้นของสังคมจึงต้องแก้คุณธรรมจริยธรรมของคน คอยเห็นใจใฝ่การศึกษาค้นคว้าวิหะพัฒนาจริยธรรมของคนกันขึ้น ไม่ว่าในต่างประเทศหรือประเทศไทย เราก็มักการพยายามแสวงหาแนวทางที่จะพัฒนาจริยธรรมเพื่อสังคมที่ดีขึ้น จากการศึกษาถึงความเป้นมาและพัฒนาการทางจริยธรรมของนักทฤษฎีทางจริยธรรมหลายท่านเห็นพ้องกันว่า " จุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางจริยธรรมที่สำคัญเกิดขึ้นใน ๑๐ ปีแรกของชีวิต และจะฝังรากลึก ยากแก่การเปลี่ยนแปลงในช่วงหลังของชีวิต และสถานการณ์ต่าง ๆ จะมีอิทธิพลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางจริยธรรม " การศึกษาในระดับประถมจึงมีความสำคัญยิ่งในการปลูกฝังพื้นฐานทางจริยธรรมแก่เด็กของเรา แม้ว่าพัฒนาการทางจิตสำนึกจะซับซ้อน และละเอียดอ่อน ไม่สามารถจะหาวิธีการหรือเครื่องมือใด ๆ บันดาลให้ใครคนหนึ่ง แต่หาพยายามช่วยกันหาหนทาง และช่วยกันปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กอย่างถูกวิธีแล้ว เชื่อแน่ว่าในอนาคตเราจะมีสังคมที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

จริยธรรม มีกำเนิดมาจากอิทธิพลของสังคมที่แวดล้อมตัว เด็กตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นมา เด็กจะคอย ๆ เรียนรู้อะไรดี อะไรชั่ว จากผู้ใหญ่ใกล้ตัว มักจะเฝ้าระวังการเลียนแบบจากผู้ใดคนหนึ่ง จากผู้ใหญ่ที่ให้ความอบอุ่นแก่เด็กซึ่งมักจะเป็นผู้เลี้ยงดูเขา พบว่าการที่เด็กพอใจที่จะเลียนแบบหรือทำตามคล้ายผู้ใดคนหนึ่ง เพราะขณะ เลียนแบบเด็กจะมีความสุข เหมือนกับว่าตนได้อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้นในขณะนั้น การเลียนแบบนี้อาจ เลียนแบบจากเพื่อนหรือผู้อื่นใดเช่นกัน จากการ เลียนแบบนี้จะทำให้เด็กรับเอาลักษณะทั้งที่ดีและไม่ดีมา เป็นคุณสมบัติของตน โดยที่ผู้ใหญ่มักจะไม่รู้ตัว ดังนั้นเด็กใ้โดยอยู่ใกล้ชิดกับผู้จริยธรรมสูง จึงย่อมมีโอกาสที่จะ เป็นคนดีได้ง่าย เมื่อใดที่เด็กยอมรับจริยธรรมอันเป็นกฎ กติกาของสังคมมาปฏิบัติ ในลักษณะของบุคคลที่ได้รับการปลูกฝังจริยธรรมในจิตใจแล้ว เมื่อเขาไปเผชิญสถานการณ์ที่ตักสินใจ ว่าควรทำตามจริยธรรมที่ยึดถือหรือทำตามความต้องการส่วนตัว เขาจะตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกนึกคิดอย่างชัดแจ้ง

ควบคุม และละเอียดใจที่จะทำความดี นับว่าการมีทัศนคติที่ถูกต้องนี้เป็นขั้นสำคัญยิ่งของการรักษาทางจริยธรรม

เพียเจท์ และ โคลเบอร์ก เชื่อว่าการพัฒนาทางสติปัญญาควบคู่กับอารมณ์ เป็นรากฐานของการพัฒนาทางจริยธรรม มีผู้ค้นพบว่าความสันทัดทางภาษาช่วยให้เข้าใจกฎเกณฑ์ละเอียดของทางจริยธรรม สามารถถ่ายทอดการแสดงออกทางอารมณ์อย่างชัดเจนแล้ว จึงลดการกระทำที่ก้าวร้าวลง การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องอาศัยทั้งการ เลียนแบบจากแบบอย่างที่ดี และการให้ความรู้ทางจริยธรรม พัฒนาการนี้เป็นไปตามลำดับขั้น หากได้มีการวางพื้นฐานที่ดีแล้ว ย่อมช่วยให้พัฒนาการในขั้นต่อไปเป็นไปโดยดี และสามารถพัฒนาได้ถึงขั้นสูงสุด สามารถยึดมั่นในหลักแห่งความดีได้ แมว่าจะมีสถานการณ์ใด ๆ มาทำให้คลอนแคลนก็ตาม

ที่ผ่านมาเราเรียนรู้จริยธรรมจากหลักการ และเหตุผล วิชาจริยธรรมสำคัญอย่างไร ? ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะเกิดผลอย่างไร ? ใฝ่ใจการศึกษานานวิธีต่าง ๆ มาสอนใหญ่เรียนได้โดยไม่เบื่อ น่าสนใจ สามารถเข้าใจในหลักการ และเนื้อเรื่องอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังมีการสอนใหญ่เรียนได้ เกิดความรู้สึก และอารมณ์ในขณะที่เรียน เพราะเชื่อว่าช่วยใหญ่เรียนเข้าใจซาบซึ้งในบทเรียน ความรู้สึกนั้นจะฝังแน่นและช่วยพัฒนาทางทัศนคติ นับว่าเป็นการพัฒนาการสอนจริยธรรมที่ น่าสนใจ และโดดเด่นขึ้นตามลำดับ เป็นนิมิตที่คิดว่า เด็กของเราได้รับการเอาใจใส่สอนจริยธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตามการช่วยให้เด็กมีหลักการและเหตุผลทางจริยธรรมดังกล่าวยังมีใครช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเท่าที่ควร จึงน่าศึกษาว่ามีอะไร เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้คนเรายึดมั่นในจริยธรรม จากงานวิจัยคนควาของ ดร.ทองเคียม พันธุมภาวิน และคณะ พบว่าผู้มีจริยธรรมสูงต้องอาศัยความสัมพันธ์ของความเป็นผู้มีเหตุผลทางจริยธรรม และความสามารถที่จะรอดพ้นในฉันทกษ แทนที่จะรับเอา ผลที่ได้น้อยกว่าในปัจจุบัน (มุ่งอนาคตสูง) ดังตัวอย่าง เช่น การรู้จักอดเปรี้ยวไว้กินหวาน งานวิจัยนี้คงจะให้แนวทางแก่เราไปบ้าง การจะปลูกฝังให้เด็กมีคุณลักษณะมุ่งอนาคตสูงได้เช่นนี้ ต้องอาศัยการเลี้ยงดูคอยเหตุผล มีการควบคุม ใ้รางวัล และลงโทษอย่างมีเหตุผล ไม่ควรลงโทษทางกาย แต่ใช้การลงโทษทางจิตใจอย่างไม่รุนแรงนัก เช่น เตือน ตักเตือน ฝึกเฉย จนกว่าเด็กจะทำดีขึ้น เหล่านักคิดทนายของพ่อแม่และครูที่จะต้องช่วยกันดูแลกวาดล้างอย่างสม่ำเสมอ และทำตน

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก มีฉันทน์แล้วการสอนจริยธรรมควยวิธีการทาง ๆ จะไม่เกิดผลแก่เด็กเท่าที่ควร จึงขอฝากท่านไ้ช่วยคนควาแสวงหากิจกรรม และวิธีที่จะช่วยยกระดับจิตใจของเด็กให้มีความยึดมั่น ในความดี เด็กการณโกล เลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี หากท่านคนพบ โปรดช่วยกันเผยแพร่ความรู้นี้แก่สังคมด้วย เพราะสังคมของเราทุกวันนี้เรา เรียนรู้อะไร ระดับรู้เหตุผลทางจริยธรรมเท่านี้ เราจึงหวังไหว เมื่อมี สถานการณ์ที่ทำให้จริยธรรมคลอนแคลน ทำให้ยากที่จะบรรลุถึงความดี

ในช่วงแห่งการแสวงหาวิธีการที่จะช่วย ให้สังคมดีขึ้นควยจริยธรรมในสังคมอยู่นี้ ขอใ้ เรา มีความเชื่อวาทธรรมชาติของคนทุกคนพร้อม และปรารถนาที่จะ เป็นคนดีด้วยกันทั้งนั้น แต่ความแตกต่าง กันในสภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู สติปัญญา ความรู้สึกนึกคิด และความเชื่อ ตลอดจนความเป็นปัจเจกชน คือมีกิเลสครอบงำอยู่นั้นเอง จึงทำให้คนเราเบี่ยงเบนไปจากความดีตามที่ต้องการ ไม่สามารถบรรลุ ถึงจุดหมายที่ปรารถนานั้นได้ หากเราได้เข้าใจถึงธรรมชาติอันเป็นแก่นแท้ของคนแล้ว เราคงจะ เข้าใจกัน และหยิบยกเอาส่วนที่ดีของ เขามาเป็นกำลังใจที่จะทำความดีกันต่อไป นี้แหละ เราจะไม่ หมกมุ่นท้อแท้เมื่อพบผู้ททางไกลจากจริยธรรม และมีกำลังใจที่จะแสวงหาสิ่งที่ดีแก่ชีวิต และแก่สังคมที่ดี ขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, เพ็ญแข ประจวบจันทน์. เอกสารประกอบการบรรยายในโครงการสัมมนา เรื่อง "การนำผลวิจัยบางประการไปใช้ในการปรับปรุงประสบการณ์วิชาชีพครู" ในเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย", มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,

๒ ๒.๒ การร้องเรื่องความเป็นธรรม

ดร. พจน์ รัชฎูญชน์

รองอธิบดีกรมการฝึกหัดครู

ยุคหนึ่งสมัยนั้น ครูต่างมีการร้องขอความเป็นธรรมกันออกกระเบิ่งแข้ง... การร้องขอความเป็นธรรมได้พัฒนามาตามลำดับ ครั้นแล้วก็มาถึงยุค "ร่อนเรื่อง" คือ ร้างหนังสือฉบับเดียวแล้วหมุนโรเนียวออกส่งไปตามทิศทางต่าง ๆ เพื่อร้องขอความเป็นธรรม ส่วนใหญ่ในความหมายของความเป็นธรรมเรนนี้นักมีลักษณะว่า "ถ้าข้าฯ ได้จึงจะเป็นธรรม" คิดเลยไป..... หากคนอื่นได้ยอมไม่เป็นธรรมแน่ ๆ ก็อาจจะเอาทำเดียว

ท่านปัญญานันท์ภิกขุ* ท่านกล่าวว่า ธรรม มีความหมายกว้างลึก กินความทุกอย่าง สิ่งที่เป็นรูปก็เรียกว่าธรรมได้ สิ่งที่มีใจรูปก็เรียกว่าธรรมได้ สิ่งที่เป็นสุกก็เรียกว่าธรรม ความทุกข์ก็เป็นธรรม ความดีความชั่วก็เรียกว่าธรรม ท่านจำแนกธรรมเป็น ๔ ประการ คือ

๑. ธรรมชาติ ภาษาบาลีเรียกว่า "สภาพธรรม" หมายถึงสิ่งที่เป็นอย่างโดยมีเครื่องปรุงแต่ง เช่น ร่างกายของคนเราเมื่อกินอาหารเข้าไปก็อึด เช่นนี้เรียกว่าเป็นไปตามธรรมชาติ

๒. ธรรมถา หมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบของธรรมชาติ เช่น คนเราเมื่อกินอาหารเข้าไป ตันเข้าก็ต้องการถ่ายของเสียออก การฝึกถ่ายให้เป็นกำหนดเวลาก็เป็น เรื่องการฝึกให้เกิดระเบียบของร่างกายนั่นเอง

๓. อุปนิสัยธรรม หมายถึงกิจอันต้องทำหรือใช้ให้ถูกหน้าที่ของมัน เช่น อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายของคนเราย่อมมีหน้าที่เฉพาะกิจไม่ปะปนกัน การเป็นนักเรียน นักศึกษาก็ย่อมจักต้องทำหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียน มีใจไปทำภารกิจอย่างอื่นเป็นหลัก

* วารสารประชาสัมพันธ์ สำนักงานอธิการ วิทยาลัยครูนครราชสีมา ฉบับที่ ๑๑ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๐ หน้า ๖ - ๗

๔. วิบากกรรม หมายถึงผลอันเกิดจากการที่ได้กระทำลงไป ผลนั้นย่อมวกกลับคืนมาสนองตอบ นึกแต่ว่าช้าหรือเร็วเท่านั้น การกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ย่อมเป็นเหตุให้บังเกิดผล เรียกว่า "วิบากกรรม" หรือ "กรรมวิบาก" สังคมมนุษย์ยุคปัจจุบันต้องการผลมากกว่าการบำรุงเหตุ ฉะนั้นการร้องเรียนขอความเป็นธรรมจึงมีมาก เรื่องของความเป็นธรรม อย่างน้อยต้องประกอบด้วยองค์ ๒ คือ

ยุติธรรมและเมตตาธรรม

๑. ยุติธรรม ก็คือ ธรรมอันเป็นเครื่องยุติ การที่จะยุติปัญหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้จำเป็นจะต้องมีเกณฑ์การวัดและพิจารณา (Criteria) และเกณฑ์ดังกล่าวนี้ อย่างน้อยก็ต้องประกอบด้วยองค์ ๒ คือ

- ก. มีส่วนประกอบรวมอยู่หลายประการ
- ข. เป็นที่ยอมรับของคนจำนวนมาก

๒. เมตตาธรรม ก็คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้เป็นสุขบ้าง มีใจหลงอยู่ว่าตนเป็นศูนย์กลาง หรือคิดว่าอะไร ๆ ตนก็จักต้องเป็นผู้ได้ (เฉพาะทางดี) จึงจะถือว่าเป็นธรรม

สัตว์ หมายถึง การยังชีพของดิฉันอยู่กับโลก คนเราก็นับว่าเป็นสัตว์โลก แต่มีความประเสริฐกว่าดิฉัน, จากคนจะเลื่อนขึ้นเป็นมนุษย์ได้ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยองค์ ๒ คือ

๑. มีลำดับจิตสูงกว่าดิฉัน
๒. มีใจครองธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ เรียกว่ามี "มนุษย์ธรรม"

ในประการแรกที่ว่ามีลำดับจิตสูงกว่าดิฉัน หมายถึงความสามารถใช้จิตคิดนึกให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นนานาสถาบัน อันได้แก่ทั้งด้านวัฒนธรรม (ทางจิตใจและทางวัตถุ) และด้านศีลธรรม ส่วนประการที่ ๒ มนุษย์ธรรม คือ ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ นั้นมีองค์ประกอบเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วน สิทธิ และส่วน หน้าที่

เกร็ดความรู้โดยทั่วไปเกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์

ศรัทธยา ทัฬหี

นาฏศิลป์ เป็นคำสมาส แยกได้เป็น ๒ คำ คือ นาฏ และ ศิลปะ
 นาฏ (นาถ) หมายถึงการฟ้อนรำ หรือความรุ่มแบบแผนของการฟ้อนรำ
 นฤตย (นฤตย) เป็นชื่อเรียกอย่างหนึ่งของการฟ้อนรำวงสรวงพระผู้เป็นเจ้าในเทวาลัย
 นรจ (นรช) การฟ้อนรำ นับตั้งแต่การฟ้อนรำพื้นเมืองของชาวบ้าน เช่น รำโทน
 รำวง ตลอดจนไปถึงการฟ้อนที่เรียกว่า ระบำของนางรำ ระบำเคียว ระบำคู่ ระบำชุด
 ศิลปะ ใดสิ่งหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ในเมื่อธรรมชาติไม่สามารถอำนวยความสะดวก
 ให้ประณีตงดงาม และสำเร็จสมบูรณ์ ศิลปะเกิดขึ้นด้วยทักษะ (skill) คือความชำนาญในการปฏิบัติ
 ดังนั้นคำว่า ๒ คำมารวมกัน ก็จะให้ความหมายที่แคบเข้ามาอีก คือ นอกจากจะหมายถึง
 การฟ้อนรำ ระบำ รำ เทน แล้ว ยังต้องถือเอาความหมายของการร้องและการบรรเลงเข้ารวมด้วย
 ศิลปะ แบ่งตามความหมายได้ ๒ ประเภท

๑. วิจิตรศิลป์ (Fine Arts)

๒. ประยุกต์ศิลป์ (Applied Art)

๑. วิจิตรศิลป์ หมายถึงศิลปะที่สร้างสรรค์ความงาม ยึดถือเอาความงามเป็นจุดมุ่งหมาย
 สำคัญสร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของอารมณ์และจิตใจ เพื่อให้เกิดพหุปัญญาเป็นสำคัญ วิจิตรศิลป์
 จำแนกออกได้เป็น ๕ สาขา ได้แก่

๑.๑ จิตรกรรม ใดแก ศิลปะในการเขียนภาพ หรือระบายภาพ รวมทั้งงานต้น

ที่เกี่ยวเนื่อง

๑.๒ ประติมากรรม ใดแก ศิลปะในการสลักรูป รวมทั้งการปั้น และการหล่อรูปคน

ถ้าเกี่ยวกับการหล่อพระพุทธรูป เทวรูป เรานิยมเขียนประติมากรรม

๑.๓ สถาปัตยกรรม ไคแก ศิลปะในการออกแบบก่อสร้างอาคารสถานที่ ปราสาท โบสถ์ วิหาร ฯลฯ

๑.๔ วรรณคดี หรือ วรรณศิลป์ ไคแก ศิลปะในการประพันธ์

๑.๕ คุรียางกศิลป์ ไคแก ศิลปะในการทอผ้า

๒. ประยุกต์ศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่นำไปใช้แก้ตัวเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อสนองความต้องการทางกาย ซึ่งอาจประดิษฐ์ขึ้นด้วยมือหรือผลิตด้วยเครื่องจักรก็ได้ ศิลปะประยุกต์ยังแบ่งออกเป็นสาขาต่าง ๆ หลายสาขา เช่น ดุสสาทกรรม หรือพหุศิลป์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังหมายถึงการดัดแปลงศิลปะของเดิมให้ทันสมัยไปอีกด้วย

ความสำคัญของนาฏศิลป์

นาฏศิลป์เป็นแหล่งรวมศิลปะต่าง ๆ หลายประเภทถึงไคกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าศิลปะเหล่านี้มีส่วนสำคัญเกี่ยวกับการละครทั้งสิ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า นาฏศิลป์ หรือ ศิลปะการร้องรำทำเพลงนี้ มีที่มาจากความสำคัญของศิลปะแต่ละประเภทซึ่งต้องอาศัยความประณีต สุขุม เป็นส่วนสำคัญของชาติ ของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา ต้องมีศิลปะของตนไว้ประจำชาติตน แต่จะแตกต่างกัน หรือมีความดีงามเหลื่อมล้ำกันเพียงใดนั้นก็สุดแล้วแต่ความนิยมในเรื่องความงามของแต่ละชาติที่ยอมรับไม่เพิ่มเติมกันเป็นธรรมดา

อย่างไรก็ตาม สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับศิลปะแล้ว สิ่งนั้นย่อมจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาในประเทศชาติเสมอ "ศิลปะเป็นเครื่องแสดงความเป็นอารยะของชาติ ตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ" ประเทศใดที่อยู่ในระดับเจริญรุ่งเรืองเรื่องก็แสดงว่าประชาชนในประเทศนั้นมีใจรักศิลปะ เข้าใจและรู้อึ้งในคุณค่าของศิลปะเป็นอย่างดี "คุณค่าของศิลปะอยู่ที่การศึกษา หรือ อึ้งในคุณค่าของศิลปะโดยประชาชน และความสามารถของศิลปินที่สามารถแสดงออกซึ่งผลงานทางศิลปะอย่างมีประสิทธิภาพ " เพราะสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ดูให้ไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความนิยม และกำลังใจในอันที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศชาติสืบต่อไป กล่าวโดยสรุปว่า นาฏศิลป์มีความสำคัญเป็นพิเศษอยู่ในตัวเองนานาประการ เพราะนาฏศิลป์เป็นแหล่งรวมของศิลปะหลายประเภท และศิลปะแต่ละประเภทก็มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกัน ในอันที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชาติบ้านเมืองด้วยกันทั้งนั้น

ความมุ่งหมายในการเรียนวิชานาฏศิลป์

วิชานาฏศิลป์มีความสำคัญดังใดกล่าวมาแล้ว ความมุ่งหมายในการเรียนวิชานี้ก็เพื่อจะให้ผู้ศึกษารูจักและเข้าใจในศิลปะยิ่งขึ้น เพื่อการดำรงไว้ซึ่งสิทธิแห่งการเป็นเจ้าของ เพื่อเตือนใจมนุษยชาติในคุณค่าแห่งศิลปะของตนและผู้อื่น เพื่อฝึกหัดอบรมให้เกิดความรู้อย่างชำนาญ มีความสามารถในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมให้เกิดประเทืองประสุกขึ้นสู่ระดับสูงควรแก่การนิยมยกย่อง ซึ่งจะเห็นทางนำไปเกิดประโยชน์นานาประการ ก่อให้เกิดความรู้ความสามารถในทางวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถปรับปรุงแต่งตัวเองให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ และทันต่อความเคลื่อนไหวของโลกปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อความมุ่งหมายเป็นส่วนรวม คือ ความเจริญของชาติ

ศิลปะอยู่ใดควยอะไร

ใดกล่าวแล้วว่า นาฏศิลป์เป็นที่รวมศิลปะและแสดงความเป็นอารยะของชาติ จึงสมควรเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนในชาติจะต้องช่วยกันรักษามรดกอันล้ำค่านี้ไว้ให้เจริญถาวรสืบไป วิธีที่จะรักษาศิลปะให้ถาวรอดำรงจะกระทำได้เป็นสองทาง คือ

๑. โดยทางตรง คือ แก่ศิลปินเป็นผู้ดำรงและทำให้ก้าวหน้า
๒. โดยทั่วไป นอกจากศิลปะจะอยู่ใดควยศิลปินแล้ว ยังต้องอาศัยประชาชนพลเมืองทั้งชาติช่วยกันอีกต่อนึ่ง โดยพยายามศึกษาและทำตนให้เข้าถึงศิลปะจริง ๆ มองเห็นความสำคัญของศิลปะ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างศิลปะที่แท้จริงและสิ่งที่แอบแฝงมาในรูปของศิลปะใด ประชาชนต้องร่วมมือกันสนับสนุนยกย่องศิลปินที่ดี เสริมสร้างกำลังใจให้ศิลปินได้พากันสร้างสรรค์สร้างงานศิลปะนั้นอยู่เสมอ

ประโยชน์ของการเรียนวิชานาฏศิลป์

การเรียนวิชานาฏศิลป์มีประโยชน์หลายอย่าง ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. ประโยชน์ในทางวรรณคดี

ก. ก่อให้เกิดขบถละครคี่ ๆ

ข. ทำให้^ขหฺรจกัและเกิดควมข่านาญในการฉานวรรณคคี่

๒. ประโยชนในทางศีลปะการละคร

ก. เฉพาะนาฏศิลป์ไทยโดยสังเขป

๑. ทำให้ไ้ควมรู้ทางนาฏศิลป์

๒. เมื่มีควมข่านาญสามารถปฏิบัติได้มีชื่อเสียง

๓. ทำให้เป็นคมีฉารมฉรเริงแจ่มใส

๔. ทำให้เกิดควมสามัคคี่ในหมู่คณะ

๕. การฝึกนาฏศิลป์ไทยเป็นการออกกำลังกายไปในตัว

๖. ทำให้เป็นคมีไหวที่เคลฉนไหวสง่างาม

๗. ฝึกเป็นฉาชีพได้

ข. ประโยชนทั่วไป (หมายถึงวงการนาฏศิลป์รฉนค่าน)

๑. ประโยชนในทางวรรณคคี่

ก. ก่อให้เกิดขบถละครคี่ ๆ

ข. เกิดควมข่านาญในการฉานวรรณคคี่

ค. เกิดควมประฉิตีในการประพันธ์

ง. ทำให้^ขหฺรจกัวรรณคคี่ในรูปรฉนกรรฉง

๒. ประโยชนในทางหคัรฉ่า ทำให้เกิดควมจำ

๓. ประโยชนทางหคัให้เกิดปฏิจฉาน

๔. ให้เกิดควมข่านาญในการใช้เสียง

๕. ประโยชนในทางเคลฉนไหวฉฉรฉา

๖. ทำให้^ขหฺรจกัศีลปะและควมสวญงาม

๗. ประโยชนในการทำให้^ขหฺรจกัคณคัรฉฉและเพลง

ทำให้^ขหฺรจกัหรงคฉฉฉ

- ๘. ประโยชน์ในทางจิตวิทยา และการทำให้เกิดความนึกรู้
- ๙. ประโยชน์ในทางความรู้รอบตัว
- ๑๐. ประโยชน์ในทางการอาชีพ

นอกจากนั้นผู้ใดที่ไม่มีเจตนาคิดปะ และยังทำทมิว่า เป็นสิ่งไรสาระ ยังถูกเขตสเปียร์ กวีเอกชาวอังกฤษไคกลาวทำทมิไว้ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงแปล เป็นร้อยกรองไทยไว้ดังนี้

" คนใดไม่มีคนตรีกาล อีกใครฟังคนตรีไม่เห็นเพราะ	ในสันถาน เป็นคนชอบกลนัก เขานั้นเหมาะคึกขบถัดปลัดกษณี่ ฯลฯ "
---	--

หมายเหตุ หนังสืออุเทศ วิชาชุดครู ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ของคุรุสภา วิชาสามัญศิลป์

ความสามัคคีของครูใหญ่ - ครูน้อยก่อให้เกิด ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน

โดย ดร. ประชุม รอดประเสริฐ*
คณะศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร

เป็นที่เข้าใจ และรับรู้กันโดยทั่วไปแล้วว่าการศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการพัฒนาประเทศ การศึกษาสามารถช่วยพัฒนาประชาชนพลเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างไม่ต้องสงสัย ทุกประเทศที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อิสราเอล อังกฤษ ฝรั่งเศส สาธารณรัฐเยอรมัน คานาดา สหภาพโซเวียตสวีเดน และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย สามารถพัฒนาและสร้างคนให้ใหญ่ ในสภาพที่เข้มแข็งอยู่ได้เกือบทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนของประเทศเหล่านี้มีการศึกษาคือ มีคุณภาพสูง มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าความเป็นผู้มีคุณภาพดี ความเป็นผู้มีระเบียบวินัยดี และความเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูงนั้น เกิดจากความ เป็นผู้มีการศึกษานั้นเอง ฉะนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นอาภรณ์อย่างหนึ่งที่แสดงถึงคุณภาพของมนุษย์ เป็นเครื่องหมายของอารยธรรม (civilization) และสังคมที่เจริญ (modern society)

ประเทศหรือสังคมจะพัฒนาได้รวดเร็ว หรือเชื่องช้าเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพทางการศึกษาของประชาชนในประเทศ หรือสังคมนั้น ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไม่ได้รับการศึกษา (uneducated) หรือได้รับการศึกษาน้อย ประเทศนั้นก็ประสบความยากลำบากในการพัฒนาประเทศ ในทางตรงกันข้าม ถ้าประชาชนส่วนมากมีการศึกษาคือ (well-educated) ประเทศนั้นก็พัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

ดังคำกล่าวอ้างของ Dr. Daniel Selakovich ที่ว่า

"...Evidence exists which shows that countries having

* อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

highly trained and/or highly educated citizens tend to fare better economically than those that do not. No nation in the modern world is able to maintain a high level of living for the masses without a corresponding high level of education for the masses.

เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าประเทศที่ประชากรมีการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะมีเศรษฐกิจดีกว่าประเทศที่ประชากรมีการศึกษาน้อย ปัจจุบันไม่มีชาติใดในโลกที่ประชาชนจะมีสภาพการอยู่ดีกินดี โดยปราศจากการพัฒนาการศึกษาที่ดีควบคู่กันไปเลย"

การศึกษาเป็นกระบวนการสังคม (social process) ที่ได้รับการเชื่อถือและยอมรับว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคคล และความสามารถของบุคคล เป็นอย่างยิ่ง โรงเรียนเป็นสถาบันสังคม (social institution) อย่างหนึ่งที่บุคคลพึงศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ได้โดยตรง

โรงเรียนจะให้การบริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนพลเมืองได้ดีแค่ไหน และมากน้อยเพียงใต้นั้นขึ้นอยู่กับบุคคลหลายกลุ่ม หลายบุคคล เช่น ครูใหญ่ ครู - อาจารย์ และประชาชนในแต่ละสังคมนั้นซึ่งจะต้องทำงานร่วมกันด้วยความตั้งใจ และมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด ดังที่อดีตนายาธิบดี Gerald R. Ford แห่งสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า

"Education really relies on people and on teachers who work in the schools, and on the administrators who direct them.

โดยแท้จริงแล้ว การศึกษาขึ้นอยู่กับประชาชน ครู - อาจารย์ ผู้ทำงานในทั้งโรงเรียน * และขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่วินิจฉัยสั่งการ ควบคุมการปฏิบัติงาน และชี้แนะแนวทางและวิธีการศึกษาของโรงเรียนให้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้^๒

อย่างไรก็ตามบุคคลสำคัญสองกลุ่มซึ่งจะต้องทำหน้าที่ให้การบริการ และรักษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้เสมอคือ ครูใหญ่ และครู - อาจารย์ภายในโรงเรียน เพราะบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีความใกล้ชิดกับโรงเรียนตลอดเวลา ฉะนั้นบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้จึงต้องทำงานร่วมกันอย่างพิเศษจึงจะทำให้คุณภาพและผลผลิตทางการศึกษา (Educational quality and products) ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษา (Educational Administration) เป็นกระบวนการทำงาน (job - process) ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะ (skills) วิธีการ (techniques) และความรู้ความสามารถ (knowledge) ของครูใหญ่เป็นอย่างมาก ครูใหญ่จะต้องมีความรู้และความเข้าใจว่าวิธีการ เช่นใดที่จะนำมาใช้กระตุ้นลูกน้องของตนให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูใหญ่จะต้องมีความรู้และทักษะซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพของงาน และของบุคคล ครูใหญ่ในสมัยปัจจุบันจึงต้องมีทักษะอันสามารถที่จะดึงเอาความสามารถเฉพาะตัว (talent) ของครู - อาจารย์แต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ครูใหญ่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและขอโต้แย้งต่าง ๆ จากลูกน้องและครู - อาจารย์ต่าง ๆ ควบใจเป็นธรรมชาติ การตัดสินใจสั่งงาน (Decision - making) ต่าง ๆ นั้น ควรเป็นที่ยอมรับและตกลงร่วมกัน โดยสมเหตุสมผลให้เข้าไปในลักษณะที่เป็น we - feeling คือความรู้สึกที่ว่าเป็นความต้องการของคนทั้งกลุ่ม

* การศึกษาในสหรัฐอเมริกา นั้น ประชาชน ครู - อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นมีส่วนที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษา กำหนดหลักสูตร และจัดโปรแกรมหรือแนวการศึกษาให้ทั้งโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นของตนร่วมกัน โดยมีข้อตกลงว่าหน้าที่นี้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใดแต่เพียงฝ่ายเดียว หรือมีได้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลโดยเฉพาะ

มอบหมายงานต่าง ๆ ให้ลูกน้องด้วยความยุติธรรม ทำตนเป็นกลางไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เล่นพรรคเล่นพวก หรือเล่นดีเล่นดี และให้อำนาจหน้าที่ในทางที่ถูกที่ควร ถือเอาความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นควรรับหาวิธีแก้ไข ไม่ปล่อยทิ้งไว้จนนับวันหาที่แก้ไม่ได้ หรือจนกระทั่งเกิดการระส่ำระสายในหน่วยงานหรือโรงเรียน

ในทำนองเดียวกัน ครู- อาจารย์ จะ ต้องมีความเข้าใจในตนเองว่าอยู่ในฐานะอะไร มีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใด กลางแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ และเพื่อนร่วมงาน ยอมรับมติต่าง ๆ ในรูปแบบของเสียงหมู่มา พยายามใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานโดยส่วนรวม เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น และไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ควรแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขให้ลุล่วงไปโดยเร็ว

เมื่อครูใหญ่ - ครูสอน ต่างมีความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตนและทำงานร่วมกันด้วยความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันแล้ว ความสมัคคีปรองมอดเกิดขึ้น ความสมัคคีปรองมอดตามคตินิยมของครูใหญ่ ครูสอน นี้เองทำให้กิจการดำเนินงานของโรงเรียน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายที่ใดกำหนดไว้ สมดังคำกล่าวอ้างสนับสนุนของ Joseph Luft ที่ว่า

"...the ability of a school system to innovate successfully depends on the psychological climate of the system.

...ความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับสภาพจิตของโรงเรียนนั้น"

สภาพจิตของโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ (trust) และความจริงใจ (sincerity) ของครูใหญ่และครูสอน ทั้งครูใหญ่และครูสอนจะต้องมีความเคารพ และเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ครูใหญ่มีอำนาจที่จะประเมิน (evaluate) ผลงาน วิพากษ์วิจารณ์ (criticize) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของครูสอน ในทำนองเดียวกันครูใหญ่ควรที่จะเปิดโอกาสให้ครูสอนได้วิพากษ์วิจารณ์เพื่อการปรับปรุง แก้ไข การทำงาน และพฤติกรรมการบริหารงานของตนได้ด้วยวิธีการ เช่นนี้จะทำให้โรงเรียนได้เป็นสถาบันที่เรียกว่า Collegium หรือ Community of scholars ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือของ J. Victor Baldridge

และ John D. Millett ได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

"The concept of community presupposes an organization which functions are differentiated and in which specialization must be brought together in a harmonious whole. But this process of bringing together, of coordination if you will, is achieved not through a structure of superordination and subordination of persons and groups but through a dynamic of consensus.

ชุมชนคือองค์การที่มีผู้ทำหน้าที่ต่างกัน และมีผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ทำงานร่วมกัน กระบวนการทำงานร่วมกันนี้ ให้เกิดผลสำเร็จไฉนมิได้เกิดจากลักษณะการเป็นเจ้านาย และการเป็นลูกน้องของบุคคลหรือของกลุ่ม แต่ผลสำเร็จนั้นเกิดจากพลังกลุ่ม"^๕

ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว โรงเรียนเป็นสถาบันและองค์การในสังคมที่ประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม นักเรียน ครู - อาจารย์ ครูใหญ่ และผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป หากบุคคลทุกกลุ่มทำงานร่วมกันตามหน้าที่รับผิดชอบ และมีความสมัครสมานสามัคคีกันแล้ว ความสำเร็จต่าง ๆ ก็จะปรากฏ และเป็นไปได้ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในทางตรงกันข้าม หากแต่ละกลุ่มบุคคลดำเนินงานตามใจชอบ หรือยึดความต้องการของตนเองเป็นหลัก โดยไม่รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นแล้ว ความสำเร็จต่าง ๆ นั้นจะเห็นได้โดยเลือนลาง

ครูใหญ่และครูน้อย เป็นพันธมิตรที่สำคัญที่จะนำความสำเร็จ หรือความดีผลมาสู่โรงเรียน ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่พยายามที่จะสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันแล้ว ความระส่ำระสายไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้น และมีผลกระทบกระเทือนต่อพันธกิจ หรือบุคคลอื่น ๆ อันเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่การชะงักงันของงานปฏิบัติงานและโรงเรียนอาจจะตองเลิกลบลกิจการในที่สุด ฉะนั้นจึงสามารถที่จะกล่าวได้ว่า "ความสามัคคีของครูใหญ่ - ครูน้อย ก่อให้เกิดความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน"

หนังสืออ้างอิง

๑. Daniel Selakovich, The Schools and American Society. Waltham, Massachusetts; Blaisdell Publishing Co., A Division of Ginn and Company, 1967, p.169

๒. Jerald R. Ford, "My Vision of Education", American Education, Vol.12 (April, 1976), p.15

๓. Joseph Luft, Group Process: An Introduction to Group Dynamics, 2nd.ed. Palo Alto, California; National Press, 1970, p.64

๔. J. Victor Baldridge, Power and Conflict in the University. New York; John Wiley and Sons, Inc, 1971, pp. 11 - 15

๕. John D. Millett, The Academic Community. New York; McGraw-Hill Books Co., 1962, p. 235